

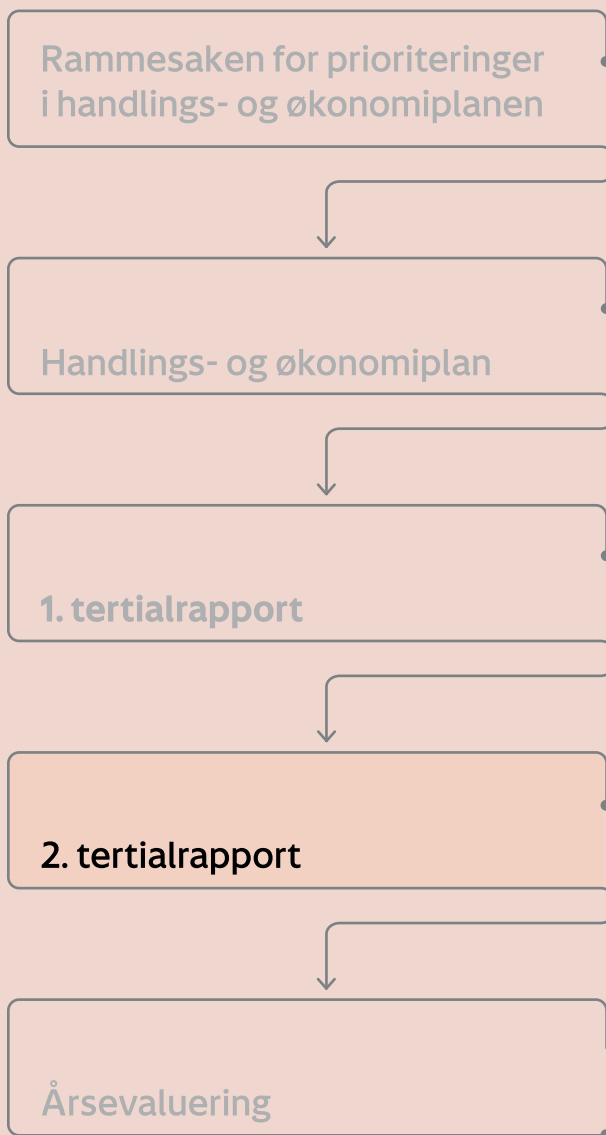
DRAMMEN
KOMMUNE

2. tertialrapport 2023

- et godt sted å leve

Årshjul for Drammen kommunes styringsdokumenter

Innhold

Oppsummering	4	Hovedutvalg for tekniske tjenester	64
Kommunedirektørens forslag til vedtak.....	6	Status økonomi.....	65
Forslag budsjettjusteringer i driftsbudsjettet.....	7	P11 Utbygging og samferdsel	65
Forslag budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet, Drammen Eiendom KF...15		P12 Vann, avløp og renovasjon	65
Handlingsdelen	16	P13 Arealplan, klima og miljø	66
Flyktnings situasjonen	18	Oppsummering tiltak	66
Klima.....	22	Status investeringsprosjekter.....	66
Økonomi og budsjett.....	24	Øvrige rapporteringspunkter	67
Økonomisk status per 2. tertial	25	Formannskap	70
Sentrale budsjettposter	31	Status økonomi.....	71
Investeringer	38	P14 Ledelse, styring og administrasjon	71
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning.....	48	P15 Beredskap	71
Status økonomi.....	49	P18 Politisk styring	71
P01 Skole.....	49	Status investeringsprosjekter.....	72
P02 Barnehage.....	49	Medarbeidere.....	74
P03 Forebyggende tjenester.....	50	Årsverk.....	75
Status investeringsprosjekter	50	Heltid.....	75
Øvrige rapporteringspunkter	51	Lærlinger	76
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg.....	52	Sykefraværsutvikling.....	76
Status økonomi.....	53	Bemanningsutfordringer	77
P04 Helse	53	HMS – avvik	77
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	54	Eierstyring og eierskap.....	78
P06 Hjemmetjenester og institusjon	55	Kommunale foretak.....	79
P07 Rus og psykisk helse.....	56	Selskaper.....	81
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.....	56		
Status investeringsprosjekter	56		
Øvrige rapporteringspunkter	57		
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	60		
Status økonomi.....	61		
P09 Kultur, idrett og frivillighet	61		
P10 Medvirkning og lokaldemokrati.....	62		
Status investeringsprosjekter	62		

Oppsummering

Regnskapet viser ved utgangen av august et netto merforbruk i forhold til periodisert budsjett på 20 millioner kroner. Dette skyldes i sin helhet merforbruk i programområdene på 48,9 millioner kroner, tilsvarende 1,2 prosent av periodisert budsjett.

Sentrale inntekter viser et positivt avvik på 22,3 millioner kroner. Det er merinntekter på 30,7 millioner kroner fra inntektsutjevningen, mens skatteinntektene er 10 millioner kroner lavere enn budsjettert. Sentrale utgifter viser et mindreforbruk på 4,4 millioner kroner, mens netto finansutgifter er 2,1 millioner kroner lavere enn budsjettert.

Merforbruk i programområdene

Programområdene innenfor helse- sosial og omsorg har et merforbruk på i alt 36,4 millioner kroner, fordelt på P04 Helse, med 19,6 millioner kroner, P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne, med 11,2 millioner kroner og P06 Hjemmetjenester og institusjon, med 10,5 millioner kroner. Det er et økende behov for tjenester innen hovedutvalget, og et stramt arbeidsmarked gjør det krevende å rekruttere tilstrekkelig kvalifisert personell. I tillegg er det høyt sykefravær. Merforbruket er i stor grad knyttet til bruk av overtid og vikarer.

P11 Utbygging og samferdsel har et merforbruk på 10,4 millioner kroner, hovedsakelig knyttet til ekstraordinære utgifter til vinterdrift.

P12 Vann, avløp og renovasjon har et merforbruk på 5,4 millioner kroner, og skriver seg fra lavere gebyrinntekter enn budsjettert.

De øvrige programområdene er i tilnærmet balanse ved utgangen av 2. tertial. Det er imidlertid budsjettmessige utfordringer med tanke på årsresultatet og programområdene melder i sine prognoser et samlet merforbruk på nesten 95 millioner kroner før budsjettjusteringer.

Kommunedirektøren har i arbeidet med 2. tertialrapport lagt vekt på å begrense omfanget av budsjettjusteringer utover det som anses mest nødvendig. Øvrige forhold må vurderes og prioriteres i arbeidet med handlings- og økonomiplan 2024-2027.

Styrking av programområder med budsjettutfordringer

Kommunedirektøren foreslår å styrke programområdene med i alt 52 millioner kroner i 2. tertial

- P04 Helse foreslås styrket med 12,3 millioner kroner.
- P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne foreslås tilført en rammestyrking på 10 millioner kroner.
- P06 Hjemmetjenester og institusjon foreslås styrket med 7,9 millioner kroner.
- P09 Kultur, idrett og frivillighet tilføres 6,8 millioner kroner til oppfølging av politiske vedtak om tilskudd til Mjøndalen IF og gratis inngang for barn og unge på Drammensbadet i sommer.
- P11 Utbygging og samferdsel tilføres 9 millioner kroner
- P14 4 Ledelse, administrasjon tilføres 6 millioner kroner til dekning av manglende besparelser i husleieutgifter.

Økte sentrale inntekter

Inntekter fra skatt og rammetilskudd foreslås oppjustert med til sammen 59,1 millioner kroner. Skatteinntektene på landsbasis og i Drammen ligger per 2. tertial høyere enn tidligere anslått, og kommunedirektøren legger til grunn at årets skatteanslag oppjusteres med 26,1 millioner kroner, mens inntektsutjevningen blir 33 millioner kroner høyere enn budsjettert som følge av at Drammen har lavere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet.

Forbedret driftsresultat

De foreslåtte budsjettendringene viser en forbedring av kommunekassens netto driftsresultat med 17,4 millioner kroner. Dette innebærer at driftsunderskudd på 43,5 millioner kroner etter 1. tertialrapport reduseres til 26,1 millioner kroner.

Redusert bruk av disposisjonsfondet

Kommunedirektøren foreslår at forbedringen i netto driftsresultat på 17,4 millioner kroner benyttes til redusert bruk av disposisjonsfond i 2023. Sammen med allerede vedtatt bruk av disposisjonsfond i HØP 2023-2026 og 1. tertialrapport 2023, gir dette en samlet bruk av fondet på 233,6 millioner kroner i år. Saldo per utgangen av 2023 er etter dette anslått til 610,2 millioner kroner.

An aerial photograph of a town and surrounding landscape, including fields, trees, and a body of water, all rendered in a monochromatic orange-red color. A large white circle is centered over the image, containing the title text.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Drammen kommunes rapport per 2. tertial 2023 tas til etterretning.
2. Drammen kommunekasses driftsbudsjett 2023 korrigeres i samsvar med kommunedirektørens forslag til vedtak, jf. tabell over foreslåtte budsjettjusteringer:
 - a. Tjenesteområdene styrkes med 52,0 millioner kroner.
 - b. Forbedring i netto driftsresultat på 17,4 millioner kroner salderes mot redusert bruk av disposisjonsfond.
 - c. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta budsjettekniske justeringer innenfor den sentrale budsjettammen for ekstra bosetting av flyktninger.
 - d. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ekstra tilskudd fra staten til koronavaksinasjon.
3. Drammen kommunekasses investeringsbudsjett 2023 korrigeres i samsvar med kommunedirektørens forslag, jf. tabell under. Forslaget medfører ingen endringer i finansieringsbehovet.
4. Drammen Eiendom KFs investeringsbudsjett 2023 korrigeres i samsvar med kommunedirektørens forslag jf. tabell under. Forslaget innebærer ingen endringer i finansieringsbehovet.
5. Drammensbadet KF gis ekstra tilskudd på 4,3 millioner kroner til dekning av inntektstap og merutgifter som følge av kommunestyrets vedtak om gratis adgang for barn 0-17 år i skolens sommerferie 2023.
6. Status på vedtatte verbalvedtak følger som vedlegg til 2. tertialrapport og tas til orientering.

Forslag budsjettjusteringer i driftsbudsjettet

Forslag budsjettjusteringer

Beløp i 1000

Forslag til justering	
Sum generelle driftsinntekter	-59 072
Netto finansutgifter	3 000
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	17 372
Tjenesteområdene	52 033
Totalt	13 333

Samlet forslag til budsjettendringer

Beløp i 1000

Budsjettendring	2023
Sentrale budsjettendringer	
2. tertial 1A Avsetning høye strømpriser	-9 000
2. tertial 1A Disposisjonsfond - redusert bruk (saldering)	17 372
2. tertial 1A Inntekts- og formuesskatt økt anslag	-26 088
2. tertial 1A Pensjon - netto forbedring	-3 900
2. tertial 1A Rammetilskudd - inntektsutjevning	-32 984
2. tertial 1A Utbytte - redusert anslag NEEU AS	3 000
2. tertial 1A Økt eieruttak DEKF	-433
Sum Sentrale budsjettendringer	-52 033
P04 Helse	
2. tertial P04 Basistilskud	4 300
2. tertial P04 Helsehuset	5 000
2. tertial P04 Nasjonalt fastsatte kostnader	3 000
Sum P04 Helse	12 300
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	
2. tertial P05 Kompensasjon ifm. 2. tertialrapport	10 000
Sum P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	10 000
P06 Hjemmetjenester og institusjon	
2. tertial P06 Fredholt	3 500
2. tertial P06 Omsorgsstønad	4 000
2. tertial P06 Overføring av stilling fra DEKF	433
Sum P06 Hjemmetjenester og institusjon	7 933
P09 Kultur, idrett og frivillighet	
2. tertial P09 Drammensbadet KF	4 300
2. tertial P09 Vassenga	2 500
Sum P09 Kultur, idrett og frivillighet	6 800
P11 Utbygging og samferdsel	
2. tertial P11 Brøyteknader	9 000
Sum P11 Utbygging og samferdsel	9 000
P14 Ledelse, styring og administrasjon	
2. tertial P14 Forsinket effekt innsparingstiltak	6 000
2. tertial Rammeoverføring fra P18 til P14	1 000
Sum P14 Ledelse, styring og administrasjon	7 000
P18 Politisk styring	
2. tertial Rammeoverføring fra P18 til P14	-1 000
Sum P18 Politisk styring	-1 000
Sum Budsjettendring	52 033
Sum totale budsjettendringer	0

Forslag budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet

Status investering og finansiering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.end- ring år 1	Forslag til endring av totalram- me
Investeringer i varige driftsmidler	566 947	1 422 916	1 287 800	1 422 916	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	9 765	9 800	9 800	9 800	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	22 912	22 500	22 500	22 500	0	0	0
Utlån av egne midler	850	850	0	850	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investe- ringsutgifter	600 473	1 456 066	1 320 100	1 456 066	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-86 421	-217 198	-200 044	-217 198	0	0	0
Tilskudd fra andre	-59 622	-87 228	-108 476	-87 228	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-350	-23 000	-23 000	-23 000	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-200	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	-92 000	-92 000	-92 000	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-75	-1 100	-1 100	-1 100	0	0	0
Bruk av lån	0	-725 122	-619 780	-725 122	0	0	0
Sum investe- ringsinntekter	-146 668	-1 145 649	-1 044 400	-1 145 649	0	0	0
Videreutlån	455 692	788 000	450 000	788 000	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-455 692	-750 000	-450 000	-750 000	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	37 431	100 000	100 000	100 000	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-96 715	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	-59 285	38 000	0	38 000	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.end- ring år 1	Forslag til endring av totalram- me
Overføring fra drift	-3 423	-329 455	-296 800	-329 455	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	22 320	20 000	22 320	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 797	-41 032	0	-41 032	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	1 100	1 100	1 100	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-850	0	-850	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-6 220	-347 916	-275 700	-347 916	0	0	0
Fremført til inndeckning i senere år (udekket)	388 301	500	0	500	0	0	0

Status investeringer (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regn- skap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik progno- se i kr	Forslag til bud. endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
Festsalen Knutepunkt Fjell	9	0	0	0	0	0	0
Drammensbadet KF	21	0	0	0	0	0	0
Utgifter i forbindelse med ekstremværet Hans	237	0	0	0	0	0	0
Prosjekt mangler	29	0	0	0	0	0	0
Sum	297	0	0	0	0	0	0
P01 Skole							
KK P01 Inventar og utstyr Skole	8 393	9 649	7 000	9 649	0	0	0
DEKF P01 Oppgradering bygningsmassen	0	39 742	12 400	39 742	0	0	0
KK P01 IKT Skole	13 167	18 052	15 000	18 052	0	0	0
Sum P01 Skole	21 560	67 443	34 400	67 443	0	0	0
P02 Barnehager							

	Regn- skap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik progno- se i kr	Forslag til bud. endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
KK P02 Inventar og utstyr Barnehage	0	3 967	3 800	3 967	0	0	0
DEKF P02 Oppgradering bygningssmassen	0	22 553	3 000	22 553	0	0	0
DEKF P02 Utvide Berger barnehage	0	1 000	1 000	1 000	0	0	0
DEKF P02 Optimalisering av eksisterende areal i barnehager	0	4 000	4 000	4 000	0	0	0
Sum P02 Barnehager	0	31 520	11 800	31 520	0	0	0
P03 Forebyggende tjenester							
KK P03 Inventar og utstyr Forebyggende tjenester	369	1 453	1 000	1 453	0	0	0
Sum P03 Forebyggende tjenester	369	1 453	1 000	1 453	0	0	0
P04 Helse							
KK P04 Inventar og utstyr Helse	646	1 000	1 000	1 000	0	0	0
Sum P04 Helse	646	1 000	1 000	1 000	0	0	0
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne							
KK P05 Inventar og utstyr Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 521	2 000	2 000	2 000	0	0	0
DEKF P05 Oppgradering bygningssmassen	0	10 478	2 000	10 478	0	0	0
Sum P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 521	12 478	4 000	12 478	0	0	0
P06 Hjemmetjenester og institusjon							
KK P06 Inventar og utstyr Hjemmetjenester og institusjon	1 930	12 000	12 000	12 000	0	0	0
KK P06 Infrastruktur strøm og trådløst nettverk	3 044	9 164	10 000	9 164	0	0	0
DEKF P06 Oppgradering bygningssmassen	0	15 303	8 000	15 303	0	0	0
DEKF Investeringer HSO i bolig, sykehjem og evt. nytt helsehus.	0	125 000	125 000	125 000	0	0	0
Sum P06 Hjemmetjenester og institusjon	4 974	161 466	155 000	161 466	0	0	0
P07 Rus og psykisk helse							
KK P07 Inventar og utstyr Rus og psykisk helse	25	1 000	1 000	1 000	0	0	0

	Regn- skap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik progno- se i kr	Forslag til bud. endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
DEKF P07 Oppgradering bygningssmassen	0	9 593	2 000	9 593	0	0	0
Sum P07 Rus og psykisk helse	25	10 593	3 000	10 593	0	0	0
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig							
DEKF P08 Kommunale boliger	0	12 650	12 650	12 650	0	0	0
DEKF P08 Oppgradering bygningssmassen	0	13 568	13 200	13 568	0	0	0
KK P08 Inventar og utstyr Sosialtj, etabl. og bolig	1 300	1 802	1 000	1 802	0	0	0
Sum P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	1 300	28 020	26 850	28 020	0	0	0
P09 Kultur, idrett og frivillighet							
KK P09 Kjøleannlegg Vassenga	0	13 000	13 000	13 000	0	0	0
KK P09 "Rewilding" - etablering av biotoper i skog mv	122	944	0	944	0	0	0
KK P09 Maskiner, inventar og utstyr	4 316	10 921	8 800	10 921	0	0	0
KK P09 Oppgradering arena, anlegg og natur	982	8 200	8 200	8 200	0	0	0
DEKF P09 Oppgradering bygningssmassen	0	14 745	8 000	14 745	0	0	0
DEKF P09 Oppkjøp av friluftsf- / naturområder	0	3 000	3 000	3 000	0	0	0
KK P09 Lokaler og arenaer til kultur og frivillighet	0	3 000	3 000	3 000	0	0	0
KK P09 Sikring friluftsdammer	136	1 000	1 000	1 000	0	0	0
Sum P09 Kultur, idrett og frivillighet	5 557	54 811	45 000	54 811	0	0	0
P11 Utbygging og samferdsel							
KK P11 Ny gang- og sykkelundergang Ryddinggangen	0	40 000	40 000	40 000	0	0	0
KK P11 Merverdiavgift på anleggsbidrag finansiert av utbyggere	0	37 800	37 800	37 800	0	0	0
KK P11 Maskiner, biler, utstyr og inventar	2 873	8 900	6 000	8 900	0	0	0
KK P11 Oppgradering Parker og grøntområder	4 329	14 492	10 000	14 492	0	0	0

	Regn- skap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik progno- se i kr	Forslag til bud. endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
P18 Politisk styring							
KK P18 Inventar og utstyr politisk styring	0	500	1000	500	0	0	0
Sum P18 Politisk styring	0	500	1000	500	0	0	0
P19 Sentrale poster							
DEKF P19 Diverse investeringer	0	5 000	5 000	5 000	0	0	0
DEKF P19 Ladeinfrastruktur	0	4 504	2 500	4 504	0	0	0
DEKF P19 Oppgradering bygningssmassen	0	26 190	12 500	26 190	0	0	0
DEKF P19 Strategiske eiendomskjøp	0	13 051	0	13 051	0	0	0
DBKF Drammensbadet, Inventar og utstyr	0	1 100	1 100	1 100	0	0	0
Sum P19 Sentrale poster	0	49 845	21 100	49 845	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	566 947	1 422 916	1 287 800	1 422 916	0	0	0

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regn- skap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik progno- se i kr	Forslag til bud. endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
KK P09 Gravplasser	4 300	4 300	4 300	4 300	0	0	0
KK P09 Kirken	5 500	5 500	5 500	5 500	0	0	0
Justeringsavtaler VA	-35	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	9 765	9 800	9 800	9 800	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regn- skap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik progno- se i kr	Forslag til bud. endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
Finansiering – KK	0	22 500	22 500	22 500	0	0	0
Egenkapitalinnskudd KLP	2 654	0	0	0	0	0	0
Egenkapitalinnskudd DKP	20 000	0	0	0	0	0	0
Selskapskapital Drammen Havn farvannsforvaltning IKS	258	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	22 912	22 500	22 500	22 500	0	0	0

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regn- skap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Årsprog- nose	Avvik progno- se i kr	Forslag til bud. endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
KK P19 Utlån Fontenehuset	850	850	0	850	0	0	0
Utlån av egne midler	850	850	0	850	0	0	0
Sum del 1-4	600 473	1 456 066	1 320 100	1 456 066	0	0	0

Forslag budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet, Drammen Eiendom KF

Beløp i 1000

	Opprinne- lig bud- sjett	Budsjet- tendring 2. tertial	Revidert budsjett
Budsjettjustering heldøgnsomsorg			
DEKF P05 Korsveien 68 - botilbud med base (HDO)	0	5 000	5 000
DEKF P05 Spinnerisletta bofellesskap (HDO)	0	3 500	3 500
DEKF P06 Konnerud (HDO)	0	30 000	30 000
DEKF P06 Gulskogen omsorgsboliger (HDO)	0	6 600	6 600
DEKF P06 Helleristningen omsorgsboliger (HDO)	0	5 000	5 000
DEKF P06 Krokstad sykehjem (HDO)	0	7 000	7 000
DEKF P06 Krokstad sykehjem - infrastruktur	0	25 000	25 000
DEKF Investeringer HSO i bolig, sykehjem og evtnt. nytt helsehus.	125 000	-82 100	42 900
Sum	125 000	0	125 000

Handlingsdelen

Handlings- og økonomiplan 2023-2026 har en egen handlingsdel. Tertialrapportene er avviksrapporter og kommunedirektøren har ikke lagt opp til at det skal rapporteres på handlingsdelen i tertialrapportene med mindre det er behov for å foreslå vesentlige endringer eller justeringer. Kommunedirektøren finner det naturlig at en fullstendig rapportering på handlingsdelen skjer i årsevalueringen for 2023.

A circular photograph of a smiling man in a car, with a white circle overlaid containing the title text. The man is wearing a dark cap and a brown sweater. The background shows the interior of a car with a window and a seat.

Flyktningsituasjonen

Flyktningstrømmen viste seg utover våren 2023 å være større enn først antatt. Drammen hadde vedtatt å bosette 360 flyktninger i inneværende år, men IMDi kom med ny anmodning om å øke til 430. Kommunedirektøren vurderte det krevende å fremskaffe boliger til et så høyt antall, og det ble derfor vedtatt å bosette 400 flyktninger. Dette inkluderer 7 enslige mindreårige til bofellesskapet, med mulighet for fleksibilitet i antallet hvis barn kom med nær familie.

Ved utgangen av august er det bosatt 266 flyktninger, samt 10 enslige mindreårige. Fire av ungdommene er bosatt i bofellesskapet, mens 6 barn har kommet med slektninger.

Med unntak av de to første månedene i 2023 har tilgangen på boliger vært jevnt god. Det ligger an til at kommunen vil klare å nå målet. Det har imidlertid blitt tatt i bruk to store bofellesskap, samt flere mindre bofellesskap for å klare å skaffe nok boliger.

Flere flyktninger enn tidligere har helseutfordringer. Det jobbes tett og tverrfaglig med bosetting av disse, og både migrasjonshelsetjeneste, tjenestetildeling, ergo- og fysioterapi med flere blir tidlig involvert. Det søkes ekstramidler fra IMDi for å dekke tiltak utover det ordinære behovet.

Enkelte tjenester peker på utfordringer med å rekruttere pedagoger og helsepersonell i midlertidige stillinger og gir tilbakemelding på at det er vanskelig å beholde opplærte fagfolk i stillingene over tid.

1. september ble ny velkomstbarnehage på Fjellheim tatt i bruk. Det bosettes flyktninger hele året, og tidligere har mangel på barnehageplass vært utfordrende. Dette har vært et nødvendig grep å få på plass et løpende tilbud for barnehagebarna slik at integreringsprosessen kan starte raskest mulig.

Flyktningtjenesten og voksenopplæringen har i samarbeid forsøkt å få til et hensiktsmessig program som muliggjør større grad av arbeidsretting. De fleste klassene har norskundervisning tre hele dager i uken, slik at to dager i uken er frigjort til arbeidspraksis.

Det er mange arbeidsgivere som bidrar til arbeids- og språktrening, og kommunen får jevnlig kontakt med nye arbeidsgivere. Flere praksisplasser har ført til jobb ved programslutt. Innen utgangen av august 2023 viser resultatene at 55 prosent av de 104 deltagerne som har avsluttet program hittil i år har gått over til arbeid eller utdanning. 37 prosent av arbeidsgiverne har fått lønnstilskudd fra NAV i oppstarten av arbeidsforholdet. Arbeidsplassene er fordelt på 34 bedrifter i nærområdet. I tillegg har 12 ukrainske flyktninger gått rett i jobb uten deltagelse i program og er ikke med i tallgrunlaget.

Det må tas i betraktning at programtiden for ukrainere er vesentlig kortere enn for andre nasjonaliteter. Av de som overføres til NAV, og som ikke har klart å få en kontrakt ved programmets slutt, viderefører halvparten sin eksisterende praksis, de fleste i kombinasjon med videre norsk kurs. Den største hindringen for et jobbtilbud er enten språknivå eller helseutfordringer. Noen har også flyttet til en annen kommune, eller hjem til Ukraina.

Tabell som viser tildelte flyktningmidler, bruk av disse og forventet prognose:

Programområde	Tildelt tilskudd	Forbruk per 2. tertial	Prognose 2023
P01 Skole	15 078	5 744	15 078
P02 Barnehager	7 100	2 200	4 800
P03 Forebyggende tjenester	9 480	5 353	8 980
P04 Helse	5 140	3 379	5 188
P06 Institusjon og hjemmetjenester	6 156	2 217	6 156
P07 Rus og psykisk helse	253	170	253
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	86 959	46 780	78 926
P09 Kultur, fritid og idrett	600	0	600
Totalsum	130 766	65 844	114 545
Forventet inntekt	-130 766	-	-

20 | 2. tertialrapport 2023

P01 Skole: flere skoler har ikke ført opp den administrative ressursen som skulle vært belastet prosjektet Flyktninger, og dette vil bli korrigert før 3. tertial. For barn med store hjelpebehov søkes det IMDi-midler, som vil dekke mye av kostnadene. Der det antas at inntekt fra IMDi kan forventes mottatt i år er det tatt høyde for dette i prognosen, men det er knyttet stor usikkerhet til hvorvidt midlene kommer i år, og om kommunen får dekket alle kostnader. På grunn av disse usikkerhetene forventes det at programområdet kan ha behov for de tildelte midlene.

P02 Barnehager: det er ankommet færre barn i barnehagealder enn forventet de første månedene av året.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig: flere flyktninger enn tidligere har helseutfordringer og høy alder og er dermed ikke aktuelle for introduksjonsprogram.

Prognosen per 2. tertial tilsier at programområdene håndterer bosettingen av flyktninger innenfor de tildelte midlene. Noen programområder har lavere kostnader knyttet til bosettingen enn forventet og kommunedirektøren vil foreta en avregning ved årets slutt og justere for eventuelle mer- eller mindreforbruk.

EN RING AV GULL

En ring av gull, en riktig stor
med plass til alle hender.

Der ingen er først og ingen er sist

Der ingen er størst og ingen er minst

Vi holder fast så alle kjenner
at ringen er smidd av gode VENNER

Oj u luzi

Oj, u luzi chervona kalyna páhylylasja

Chágás nasha slavna Ukraina zázhu

A my tuyu chervánu kalynu pidijm

A my nashu slavnu Ukra... ge

Klima

Kommunen jobber aktivt med å planlegge og gjennomføre klimatiltak i tråd med nylige vedtatte klimastrategi for Drammen 2030.

Klimastrategien blir omsatt til praksis gjennom blant annet tiltak i klimabudsjettet, som del av kommunens handlings- og økonomiplan.

Drammen kommune er, som eneste norske kommune, plukket ut som pilotby i et stort EU-finansiert klimaprojekt, NetZeroCities. Sammen med universitetet i Sørøst-Norge og samarbeidsprosjektet Grønn vekst i Drammen skal kommunen gjennomføre innovative pilotprosjekter som skal bidra til at Drammen reduserer klimagassutslippene. Pilotprosjektene som skal gjennomføres frem til og med 2025 er innenfor temaene folkehelse og arealbruk, mobilitet, ressursbruk og fornybar energi. Prosjektene inkluderer blant annet utvikling av sirkulære modeller innen byggebransjen, uttesting av bildelingsløsninger og bruk av VR-teknologi for å øke bevisstheten rundt Drammens natur og biologiske mangfold. Prosjektet har fått innvilget støtte på 1,5 millioner euro.

Kommunens prosjekt Fikseriet er et av prosjektene som får støtte fra NetZeroCities. Fikseriet skal øke graden av reparasjon og ombruk i drammenssamfunnet gjennom å etablere et ombrukssenter i bydel Strømsø i samarbeid med lokalt næringsliv, synliggjøre sirkulære aktører i drammenssamfunnet, tilby reparasjon, kurs, veiledning, utlån av verktøy o.l. Fikseriet er nå en del av VARE-huset på Strømsø. Prosjektet får også støtte gjennom klimasatsmidler fra Miljødirektoratet og midler fra Viken fylkeskommune.

Grønn vekst i Drammen er et annet prosjekt som nå også får støtte gjennom NetZeroCities. Samarbeidsprosjektet Grønn Vekst Drammen skal sikre næringslivets forutsetninger for utvikling og vekst gjennom det grønne skiftet, og bygge det økosystemet som kreves for å sikre Drammensregionen konkurranseforutsetninger i en tid med flere større globale og nasjonale endringsprosesser. Hovedpartnere er Universitetet i Sørøst-Norge, Næringsforeningen i Drammensregionen og Drammen kommune, som driver prosjektet i samarbeid med et stort antall enkeltvirksomheter i regionen. Prosjektet omfatter temaer som sirkulærøkonomi, energiskiftet, grønn industrivekst og grønn mobilitet. Prosjektet har fått tilsagn om innovasjonsmidler til et hovedprosjekt fra Viken fylkeskommune. Delprosjekter knyttet til sirkulering og gjenvinning av byggematerialer og anleggsmasser, og en økt satsing på solenergi er nå også en del av det EU-finansierte prosjektet Drammen NetZeroCity.

Klimatiltak må også gjennomføres innenfor områder hvor kommunen i begrenset grad har myndighet eller eierskap. For å stimulere innbyggere og næringsliv til klimahandling, har kommunestyret vedtatt å opprette et klimafond for innbyggere, frivillighet og næringsliv i Drammen kommune, som en 3-årig prøveordning. Klimafondet finansieres med 5 millioner kroner i 2023 og beløp for senere år vurderes i handlings- og økonomiplanen.

Klimafondet skal ha følgende tilskuddsordninger i 2023: tilskudd til etablering av ladeinfrastruktur i borettslag og sameier, varmpumpestøtte til bostøttemottakere, tilskudd til energirådgivning for private, frivillige og næringsliv. Det er også aktuelt å se på andre støtteordninger som bidrar til energisparing og klimatiltak. Tilskuddsordningene skal ikke være sammenfallende med andre statlige og regionale tilskuddsordninger, da støtten fra disse fratelles.

For nærmere omtale av kommunens klimatiltak henvises det til eget vedlegg.

Økonomi og budsjett

Økonomisk status per 2. tertial

Kommunekassens regnskapsstatus per august viser et netto merforbruk i forhold til periodisert budsjett på 20 millioner kroner. Det negative avviket skyldes i sin helhet merforbruk i programområdene på 48,9 millioner kroner per august, tilsvarende 1,2 prosent av periodisert budsjett. Sentrale inntekter viser et positivt avvik på 22,3 millioner kroner, hovedsakelig som følge av merinntekter på 30,7 millioner kroner fra inntektsutjevningen, mens skatteinntektene er 10 millioner kroner lavere enn budsjettet. Sentrale utgifter viser et mindreforbruk på 4,4 millioner kroner, mens netto finansutgifter er 2,1 millioner kroner lavere enn budsjettet.

Driftsbudsjettet - årsprognoser og forslag til budsjettjusteringer

Inklusiv kompensasjon for høyere lønns- og prisvekst ble programområdene tilført om lag 210 millioner kroner ved behandlingen av 1. tertialrapport. Til tross for denne styrkingen meldes det fortsatt om budsjettmessige utfordringer, og programområdene melder i sine prognoser et samlet merforbruk på nesten 95 millioner kroner før budsjettjusteringer.

Kommunedirektøren har i arbeidet med 2. tertialrapport lagt vekt på å begrense omfanget av budsjettjusteringer utover det som anses mest nødvendig. Øvrige forhold må vurderes og prioriteres i arbeidet med handlings- og økonomiplan 2024-2027.

De foreslåtte budsjettjusteringene er oppsummert i tabellen nedenfor og viser en forbedring av kommunekassens netto driftsresultat med 17,4 millioner kroner. Dette innebærer at netto driftsunderskudd på 43,5 millioner kroner etter 1. tertialrapport reduseres til 26,1 millioner kroner.

Forslag til justeringer i kommunekassens driftsbudsjett 2023

Beløp i 1000

Kommunedirektørens forslag

Sentrale inntekter	-59 505
Sentrale utgifter	-12 900
Programområdene	52 033
Finans	3 000
Sum endring netto driftsresultat	-17 372
Redusert bruk disposisjonsfond saldering	17 372
Årsresultat	0

Kommunedirektøren foreslår at forbedringen i netto driftsresultat anvendes til redusert bruk av disposisjonsfond. Samtidig må det understrekes at det er stor usikkerhet knyttet til resultatforbedringen. Dette gjelder både de økte anslagene for skatt og inntektsutjevning og resultatet i programområdene. Styrkingen av programområdene med om lag 52 millioner kroner dekker noe over halvparten av det anslåtte merforbruket i årsprognosen. Kommunedirektøren forutsetter derfor at aktuelle programområder utviser stram styring og iverksetter tiltak som kan bidra til å begrense merforbruket mest mulig.

Sentrale budsjettposter

Inntekter fra skatt og rammetilskudd foreslås oppjustert med til sammen 59,1 millioner kroner. I revidert nasjonalbudsjett (RNB) anslo regjeringen at kommunenes skatteinntekter i 2023 vil bli 7,3 prosent lavere enn de rekordhøye inntektene i fjor. Per august ligger skatteinntektene både på landsbasis og i Drammen betydelig høyere enn dette, og det er per i dag usikkert hvor mye inntektene vil falle når konsekvensene av skatteavregningen for 2022 legges inn i skatteregnskapet for november. I påvente av nye vurderinger fra regjeringen legger kommunedirektøren til grunn at kommunenes skatteinntekter på landsbasis blir 4 milliarder kroner høyere enn forutsatt i RNB. Dette anslaget er basert på informasjon fra Skatteetaten og oppdaterte prognoser fra blant annet KS. For Drammen innebærer dette at årets skatteanslag foreslås oppjustert med 26,1 millioner kroner, mens inntektsutjevningen blir 33 millioner kroner høyere enn budsjettet.

Sentrale utgifter foreslås nedjustert med 12,9 millioner kroner. Avsetning på 9 millioner kroner til dekning av høye priser på strøm og fjernvarme foreslås avvirket, da strømprisene hittil i år ligger langt under budsjettforutsetningen. Det foreslås også nedjustering av sentrale pensjonsposter med 3,9 millioner kroner.

Det er budsjettert med utbytte på 48 millioner kroner i forbindelse med avvikling av Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS. Utbyttet inkluderer inntekter fra salg av Miletomta i Mjøndalen. Basert på selskapets avviklingsregnskap nedjusteres forventet utbytte med 3 millioner kroner.

Programområdene

Kommunedirektøren foreslår at programområdenes tilføres totalt 52,0 millioner kroner ved behandlingen av 2. tertialrapport:

- P04 Helse foreslås styrket med 12,3 millioner kroner. Dette gjelder blant annet underkompensasjon fra staten i forbindelse med omlegging av basistilskuddet til fastleger fra 1. mai og merforbruk ved Helsehuset.
- P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne foreslås tilført en rammestyrking på 10 millioner kroner.
- P06 Hjemmetjenester og institusjon foreslås styrket med 7,9 millioner kroner. Dette skal kompensere for økning i vedtakstimer og antall brukere som har omsorgsstønad samt forsinket avvikling av Fredholdt bo- og servicesenter.
- P09 Kultur, idrett og frivillighet tilføres 6,8 millioner kroner til oppfølging av politisk vedtak om tilskudd til Mjøndalen IF og kompensasjon til Drammensbadet KF for merutgifter i forbindelse med gratis inngang for barn og unge i skoleferien.
- P11 Utbygging og samferdsel tilføres 9 millioner kroner som delvis kompensasjon for merutgifter til vintervedlikehold
- P14 Ledelse, administrasjon og styring tilføres 6 millioner kroner til dekning av manglende besparelser i husleieutgifter.

Utgifter i forbindelse med ekstremværet «Hans»

Ekstremværet «Hans» førte til omfattende flom- og skredskader i deler av landet. Vannstanden i Drammenselven har steget til de høyeste nivåene målt i nyere tid og ført til ødeleggelser også i Drammen kommune. Økt vannstand i elva har berørt beboere på Steinberg, i Mjøndalen, i Krokstadelva og ved Killingrud. I tillegg har det vært enkelte andre lokale hendelser. Vannmassene har også ført til stengte veier og redusert fremkommelighet på en del veier i de flomutsatte områdene.

Kommunen har gjort forberedende tiltak for å begrense skader. Det er iverksatt beredskapsplaner og etablert flomvern. Det er i tillegg gjennomført tilsyn på pumpestasjoner, bekkeinntak, sluk og sandfang, samt kjente kritiske punkt. Kommunen har også økt beredskapen ved å sette inn ekstra vaktlag.

De offentlige støtteordningene dekker kun naturskader som ikke kan forsikres gjennom vanlige forsikringsselskaper. Departementet kan tildele skjønnsmidler til kommuner som har hatt utgifter til naturskade. Skjønnsmidlene skal benyttes til gjenoppbygging av kritisk kommunal infrastruktur. Kritisk infrastruktur er for eksempel kommunale veier, vann- og avløpsnett og annen infrastruktur som kommunen er avhengig av for å kunne utføre lovpålagte oppgaver.

For å kvalifisere til å motta departementets skjønnsmidler, må kommunens dokumenterte utgifter overstige 250 kroner per innbygger. For Drammens del vil det si dokumenterte utgifter på mer enn 25,8 millioner kroner. Registrerte merutgifter som følge av ekstremværet er per utgangen av september om lag 6,6 millioner kroner. Siden dette er langt under grensen for å motta skjønnsmidler fra departementet er det sendt søknad om tilskudd fra restmidler i statsforvalterens skjønnsmiddelpott for 2023. Kommunedirektøren vil komme nærmere tilbake til dette i oktoberrapporten og i årsevalueringen.

Disposisjonsfond

Kommunedirektøren foreslår at den budsjetterte resultatforbedringen på 17,4 millioner kroner benyttes til redusert bruk av disposisjonsfond i 2023. Sammen med allerede vedtatt bruk av disposisjonsfond i HØP 2023-2026 og 1. tertialrapport 2023 gir dette en samlet bruk av fondet på 233,6 millioner kroner i år. Saldo per utgangen av 2023 er etter dette anslått til 610,2 millioner kroner.

Foreslåtte endringer i driftsbudsjettet er nærmere spesifisert i tabeller som følger forslaget til vedtak.

Investeringsbudsjettet

I kommunekassens investeringsbudsjett foreslås å flytte 1,5 millioner kroner fra prosjektet Visuell profil til prosjektet Omstilling IKT og digitaliseringsstrategi innenfor P14 Ledelse, administrasjon og styring.

I Drammen Eiendom KFs investeringsbudsjett foreslås at til sammen 82,1 millioner kroner flyttes fra rammebevilgningen på 125 millioner kroner til etablering av heldøgns omsorgsplasser til konkrete boligprosjekter på Konnerud, Gulskogen, Åskollen m.fl. samt til forberedende arbeider og prosjektering av nytt sykehjem i Krokstadelva.

De foreslåtte flyttingene har ingen konsekvenser for finansieringen av investeringsbudsjettene. For nærmere spesifikasjoner vises til tabeller til forslaget til vedtak samt omtalen av investeringsbudsjettet.

Hovedoversikt drift 1A

Beløp i 1000

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettjustering
Sentrale inntekter							
Integrerings-tilskudd	-98 322	-103 466	5 144	-198 350	-198 350	0	0
Rente- og inv. kompensasjon fra staten	0	0	0	-27 920	-27 920	0	0
Skatt på inntekt og formue	-2 237 915	-2 227 895	-10 020	-3 563 612	-3 589 700	26 088	-26 088
Rammetilskudd	-2 203 121	-2 233 814	30 693	-3 174 367	-3 207 351	32 984	-32 984
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-16 256	-13 142	-3 114	-32 512	-32 512	0	0
Tilskudd lokalt næringsliv	0	0	0	0	0	0	0
Overføring fra kommunale foretak	-70 812	-70 812	0	-106 218	-106 651	433	-433
Vertskommune-tilskudd	-2 253	-1 854	-398	-4 507	-4 507	0	0
Sum Sentrale inntekter	-4 628 678	-4 650 984	22 305	-7 107 486	-7 166 991	59 505	-59 505
Sentrale utgifter							
Lønnsreserve	0	0	0	4 602	4 602	0	0
Husleie og renhold	520 506	517 694	2 812	783 871	783 871	0	0
Gjeldsbrevkraft	-2 666	-6 580	3 915	-4 000	-4 000	0	0
Diverse felle-utgifter (netto)	0	316	-316	0	0	0	0
Bygningsrelaterte utgifter	0	1 072	-1 072	0	0	0	0
Ufordelt innsparingskrav	0	0	0	0	0	0	0
Rammebevilgning Covid-19 tiltak	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	32	-32	330 000	330 000	0	0
Avsetninger flyktninger	0	0	0	10 564	10 564	0	0

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettjustering
Tilskudd Den norske kirke, kapitalkostnader og pensjon	0	0	0	3 327	3 327	0	0
Avsetning pris-kompensasjon	0	0	0	15 315	6 315	9 000	-9 000
Pensjon	0	947	-947	157 929	154 028	3 901	-3 900
Sum Sentrale utgifter	517 840	513 481	4 359	1 301 608	1 288 707	12 901	-12 900
Driftsutgifter per tjenesteområde	4 054 972	4 103 848	-48 877	6 170 479	6 265 379	-94 900	52 033
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Brutto resultat (KOSTRA)	-55 867	-33 655	-22 212	364 600	387 094	-22 494	-20 372
Netto finansutgifter og inntekter							
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	49 026	40 491	8 534	93 236	93 236	0	0
Konserninterne renteutgifter	109 550	111 918	-2 368	164 325	164 325	0	0
Konserninterne avdrag	164 877	164 877	1	247 316	247 316	0	0
Renteinntekter	-79 703	-75 337	-4 366	-150 674	-150 674	0	0
Overføring til/fra lånefondet	0	0	0	-36 389	-36 389	0	0
Utbytte	-260 200	-260 184	-16	-308 200	-305 200	-3 000	3 000
Finansutgifter i tjenesteområdene	-660	-1 021	361	-741	-741	0	0
Sum Netto finansutgifter og inntekter	-17 111	-19 255	2 145	8 873	11 873	-3 000	3 000
Motpost avskrivninger	0	-32	32	-330 000	-330 000	0	0
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	0	0	0	0	0	0	0
Netto resultat	-72 977	-52 941	-20 036	43 473	68 967	-25 494	-17 372
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner							
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	5 000	5 000	0	0
Overføringer til investeringsregnskapet	0	0	0	329 438	329 438	0	0

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettjustering
Bruk av bundene fond	0	0	0	0	0	0	0
Avsetning bundne fond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	-317 068	-317 068	0	17 372
Netto avsetninger og årsoppgjør-disposisjoner i tjenesteområdene	-66 106	-67 612	1 506	-60 843	-60 843	0	0
Sum Avsetninger og årsoppgjør-disposisjoner	-66 106	-67 612	1 506	-43 473	-43 473	0	17 372
Årsoverskudd / underskudd	-139 083	-120 554	-18 529	0	25 494	-25 494	0

Totaloversikt drift - fordelt på rammeområder

Beløp i 1000

Avdeling	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023	Årsprognose	Prognose årsavvik	Forslag til budsjettjustering
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning	1 585 140	1 583 602	1 537	2 583 017	2 581 017	2 000	0
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	1 711 110	1 747 491	-36 381	2 638 381	2 697 881	-59 500	30 233
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	213 719	212 526	1 192	317 614	327 514	-9 900	6 800
Hovedutvalg for tekniske tjenester	109 452	125 715	-16 264	-3 770	18 230	-22 000	9 000
Formannskap	368 786	365 880	2 906	573 652	579 152	-5 500	6 000
Totalsum	3 988 205	4 035 215	-47 010	6 108 895	6 203 795	-94 900	52 033

Hovedoversikt drift 1B

Beløp i 1000

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettjustering
P01 Skole	725 767	727 238	-1 471	1 212 243	1 212 243	0	0
P02 Barnehager	584 280	583 785	496	917 514	917 514	0	0
P03 Forebyggende tjenester	275 093	272 580	2 513	453 260	451 260	2 000	0

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettjustering
P04 Helse	229 629	249 179	-19 550	352 510	376 510	-24 000	12 300
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	318 372	329 548	-11 176	432 353	457 353	-25 000	10 000
P06 Hjemmetjenester og institusjon	746 291	756 816	-10 525	1 168 365	1 183 365	-15 000	7 933
P07 Rus og psykisk helse	117 973	115 390	2 583	165 894	163 394	2 500	0
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	298 845	296 559	2 287	519 259	517 259	2 000	0
P09 Kultur, idrett og frivillighet	212 116	211 905	210	313 617	323 517	-9 900	6 800
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	1 603	621	982	3 996	3 996	0	0
P11 Utbygging og samferdsel	94 351	104 822	-10 472	124 563	133 563	-9 000	9 000
P12 Vann, avløp og renovasjon	-8 083	-2 671	-5 412	-179 299	-166 299	-13 000	0
P13 Arealplan, klima og miljø	23 184	23 564	-379	50 966	50 966	0	0
P14 Ledelse, styring og administrasjon	267 084	265 006	2 078	407 235	413 235	-6 000	7 000
P15 Samfunnsikkerhet	56 545	56 365	180	95 881	95 381	500	0
P16 Næringsutvikling	12 316	12 274	42	16 506	16 506	0	0
P18 Politisk styring	32 220	31 614	607	54 030	54 030	0	-1 000
P19 Sentrale poster	621	621	0	0	0	0	0
Sum netto rammer	3 988 205	4 035 215	-47 010	6 108 895	6 203 795	-94 900	52 033
Herav:							
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter	-200	-362	162	-300	-300	0	0
Utbytter	-500	-673	173	-500	-500	0	0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	-3	3	0	0	0	0
Renteutgifter	39	17	22	59	59	0	0

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023	Års-prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettjustering
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	3 423	3 423	0	3 643	3 643	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-69 530	-71 036	1 506	-64 486	-64 486	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum rammer uten 1A-poster	4 054 972	4 103 848	-48 877	6 170 479	6 265 379	-94 900	52 033

Sentrale budsjettposter

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik i kr hiå.	Rev. bud. 2023	Prognose	Avvik i kr	Ønsket justering
Frie disponible inntekter							
Skatt på inntekt og formue	-2 237 915	-2 227 895	-10 020	-3 563 612	-3 589 700	26 088	-26 088
Rammetilskudd	-2 203 121	-2 233 814	30 693	-3 174 367	-3 207 351	32 984	-32 984
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-16 256	-13 142	-3 114	-32 512	-32 512	0	0
Tilskudd lokalt næringsliv	0	0	0	0	0	0	0
Integrerings-tilskudd	-98 322	-103 466	5 144	-198 350	-198 350	0	0
Rente- og inv. kompensasjon fra staten	0	0	0	-27 920	-27 920	0	0
Overføring fra kommunale foretak	-70 812	-70 812	0	-106 218	-106 651	433	-433
Vertskommune-tilskudd	-2 253	-1 854	-398	-4 507	-4 507	0	0
Sum Frie disponible inntekter	-4 628 678	-4 650 984	22 305	-7 107 486	-7 166 991	59 505	-59 505

Inntekts- og formuesskatt

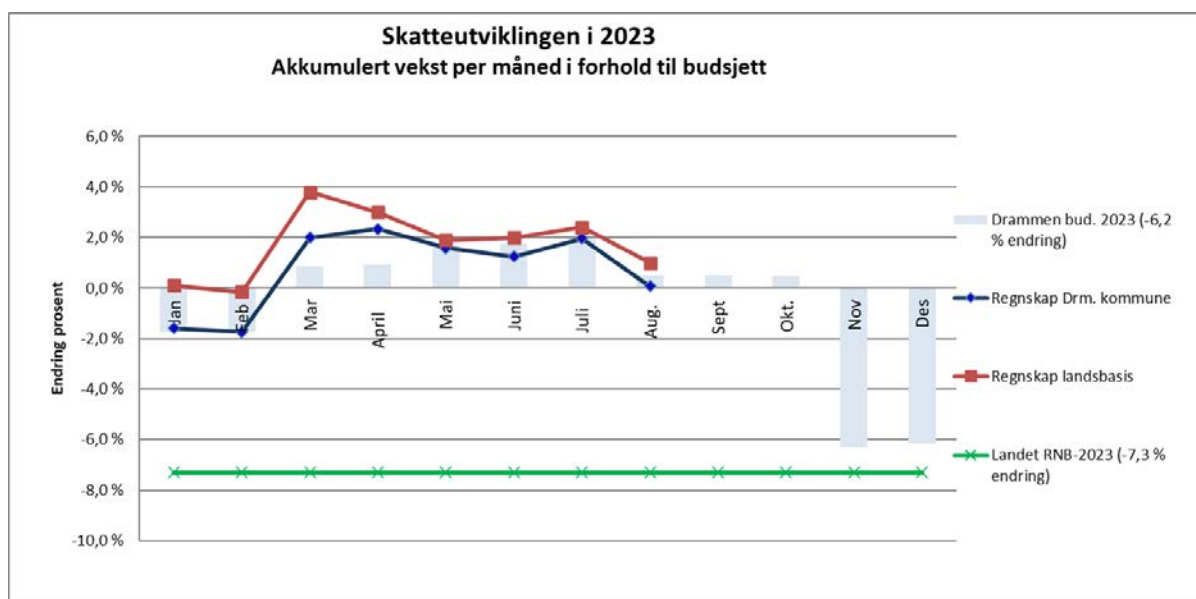
Som kjent ble skatteutviklingen betydelig bedre enn forutsatt i 2022, og skatteanslaget i vedtatt statsbudsjett for 2023 forutsetter derfor en nedgang på landsbasis på 9,2 prosent målt mot faktisk skatteinnngang i fjor. For Drammen kommune, som hadde noe lavere vekst enn landet i fjor, innebærer vedtatt skatteanslag en

nedgang på 7,7 prosent målt mot faktisk skatteinntang i 2022. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett oppjusterte regjeringen anslaget for kommunenes skatteinntekter i 2023 med 3,9 milliarder kroner, tilsvarende en forbedring av skatteanslaget med 1,9 prosentpoeng. Ved behandlingen av 1. tertialrapport vedtok kommunestyret å oppjustere Drammens skatteanslag med 59,4 millioner kroner, tilsvarende en forbedring på 1,56 prosentpoeng. Etter dette forutsetter årets skatteanslag for Drammen en reduksjon på 6,2 prosent og på landsbasis på 7,3 prosent sammenliknet med regnskap 2022.

Drammens skatteinntekter til og med august viser en vekst på 0,1 prosent. Det er kraftig nedgang fra akkumulert vekst per juli på 2,0 prosent. Dette skyldes at skatteinntektene i august i år, som i hovedsak består av restskatt fra 2022, er redusert med 46,5 prosent i forhold til samme måned i fjor. I forhold til periodisert budsjett viser skatteinntangen per august etter dette en mindreinntekt på 10 millioner kroner.

Også på landsbasis viser skatteinntangen i august en kraftig nedgang på 38,4 prosent i forhold til i samme måned i fjor. Akkumulert skatteinntang på landsbasis er etter dette på 1,0 prosent per utgangen av august, ned fra 2,4 prosent per juli. Disse tallene viser at Drammen hittil i år har en skatteutvikling som er 0,9 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Akkumulert skattevekst per måned 2023

Som figuren ovenfor viser forventes at skatteutviklingen målt mot regnskap 2022 vil få en kraftig forverring i november, noe som vil resultere i negativ utvikling i den akkumulerte skatteinntangen på årsbasis. Kommunene fikk i november i fjor betydelige merinntekter knyttet til skatteoppgjøret for 2021. Foreløpige tall fra Skatteetaten for skatteoppgjøret for 2022 indikerer at situasjonen i år vil bli en helt annen. Vesentlig lavere restskatter enn i fjor og betydelig høyere skatt til gode vil trekke i retning av en kraftig reduksjon i skatteinntangen i november.

Per august ligger skatteinntektene både på landsbasis og i Drammen betydelig høyere enn forutsetningen fra RNB, og det er som nevnt per i dag usikkert hvor mye inntektene faktisk vil falle i "avregningsmåneden" november. I påvente av nye vurderinger fra regjeringen legger kommunedirektøren til grunn at kommunenes skatteinntekter på landsbasis blir 4 milliarder kroner høyere enn forutsatt i RNB. Dette anslaget er basert på informasjon fra Skatteetaten og oppdaterte prognoser fra blant annet KS, og innebærer at årets skatteanslag på landsbasis økes med 1,8 prosentpoeng, fra -7,3 til -5,5 prosent i forhold til 2022. Kommunedirektøren legger til grunn at Drammens skatteinntekter på årsbasis vil få samme utvikling som landsgjennomsnittet. Det foreslås derfor at årets skatteanslag oppjusteres med 0,7 prosentpoeng, fra -6,2 til -5,5 prosent i forhold til 2022. For Drammen innebærer dette at årets skatteanslag foreslås oppjustert med 26,1 millioner kroner, mens inntektsutjevningen med disse forutsetninger anslås å bli 33 millioner kroner høyere enn budsjettet.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet er per august 30,7 millioner kroner høyere enn budsjettet. Dette kan i sin helhet forklares med høyere inntektsutjevning enn budsjettet for perioden januar - mai. Drammen kommune hadde i årets fem første måneder en skatteinntekt på 90,4 prosent av landsgjennomsnittet, mens budsjettforutsetningen var på 92,8 prosent.

Som omtalt ovenfor legger kommunedirektøren til grunn at kommunenes skatteinntekter i 2023 vil bli om lag 4 milliarder kroner høyere enn forutsatt i RNB, mens Drammens skatteinntekter anslås å øke med 26,1 millioner kroner i forhold til revidert budsjett per 1. tertial. Med disse forutsetningene anslås at inntektsutjevningen i år vil bli 33 millioner kroner høyere enn budsjettet, og kommunedirektøren foreslår at rammetilskuddet oppjusteres med dette beløpet.

Integreringstilskudd mv.

Inntektene fra integreringstilskudd mv. viser per august en merinntekt på 5,1 millioner kroner. Dette forklares i hovedsak av flere personer som utløser tilskudd år 2-5 enn forutsatt i budsjettet. Det kan derfor ligge an til en merinntekt for dette tilskuddet. Tilskudd år 1(bosettingsåret) er per august i samsvar med budsjett.

Tilskudd til enslige mindreårige flyktninger viser per august en mindreinntekt på 3,1 millioner kroner. På årsbasis forventes en mindreinntekt i størrelse 2-3 millioner kroner. Dette skyldes i stor grad overføring av tidligere mottatt tilskudd til andre kommuner.

Samlet forventes inntektene fra integreringstilskudd mv. å gå i balanse i 2023.

Eieruttak fra Drammen Eiendom KF

Det er budsjettet 106,2 millioner kroner i eieruttak fra Drammen Eiendom KF i 2023. Som et ledd i harmonisering av tjenester ble det enighet om at en stilling som har utført interne driftsoppgaver i sykehjem skulle overføres fra DEKF til P06 Hjemmetjenester og institusjon fra 1. mai i år. Som følge av dette foreslås at årets eieruttak økes med 0,4 millioner kroner med helårsvirkning på 0,65 millioner kroner fra 2024, mens utgiftsrammen til P06 Hjemmetjenester og institusjon økes tilsvarende. Eieruttaket fra Drammen Eiendom KF vil etter dette være på 106,6 millioner kroner.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik i kr hiå.	Rev. bud. 2023	Prognose	Avvik i kr	Ønsket justering
Sentrale utgifter							
Lønnsreserve	0	0	0	4 602	4 602	0	0
Husleie og renhold	520 506	517 694	2 812	783 871	783 871	0	0
Gjeldsbrevkraft	-2 666	-6 580	3 915	-4 000	-4 000	0	0
Diverse fellesutgifter (netto)	0	316	-316	0	0	0	0
Bygningsrelaterte utgifter	0	1 072	-1 072	0	0	0	0
Ufordelt innsparingskrav	0	0	0	0	0	0	0
Rammebevilgning Covid-19 tiltak	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivninger	0	32	-32	330 000	330 000	0	0
Avsetninger flyktninger	0	0	0	10 564	10 564	0	0
Tilskudd Den norske kirke, kapitalkostnader og pensjon	0	0	0	3 327	3 327	0	0
Avsetning pris-kompensasjon	0	0	0	15 315	6 315	9 000	-9 000
Pensjon	0	947	-947	157 929	154 028	3 901	-3 900
Sum Sentrale utgifter	517 840	513 481	4 359	1 301 608	1 288 707	12 901	-12 900

Sentrale utgifter viser per august et mindreforbruk på 4,4 millioner kroner. Dette kan i hovedsak knyttes til høyere netto inntekter fra gjeldsbrevkraft enn forutsatt. Som følge av lavere strømpriser og pensjonsutgifter foreslår kommunedirektøren at årsbudsjettet for sentrale utgifter nedjusteres med 12,9 millioner kroner.

Lønnsreserve

Ved fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett oppjusterte regjeringen anslaget for årets lønnsvekst fra 4,2 til 5,4 prosent. Dette er også i samsvar med rammen for årets lønnsoppgjør i kommunesektoren. Som følge av høyere lønnsvekst ble den sentrale lønnsreserven økt fra 100 til 158 millioner kroner ved behandlingen av 1. tertialrapport. Etter at alle forhandlinger i årets lønnsoppgjør er avsluttet er programområdene per august kompensert for virkningene med totalt 153,4 millioner kroner fra lønnsreserven. Etter dette står lønnsreserven til rest med 4,6 millioner kroner, som er avsatt til virkningen av økt arbeidsgiveravgift for inntekter over 750 000 kroner. Siden dette er en ny ordning i år, er det fortsatt usikkert hvor store merkostnader dette vil utløse.

Avsetning flyktninger

Det er i årets budsjett avsatt totalt 141,3 millioner kroner på sentralt ansvar til dekning av utgifter som følger av økt bosetting av flyktninger fra Ukraina i 2022 og 2023. Beløpet tilsvarer beregnede merinntekter fra integreringstilskudd år 2 for ekstraordinær bosetting i 2022 og integreringstilskudd år 1 for ekstraordinær bosetting i år, samt noe økte inntekter fra tilskudd til enslige mindreårige flyktninger. Av samlet avsatt beløp er 130,8 millioner kroner fordelt til aktuelle programområder, slik at den sentrale avsetningen per august står til rest med 10,6 millioner kroner. Per august vurderes programområdenes utgifter å holde seg innenfor tildelte midler, men kommunedirektøren anbefaler at avsetningen opprettholdes og at eventuelt behov for å tildele ytterligere midler gjøres i årsavslutningen.

Avsetning til strøm og fjernvarme

Det er i årets budsjett satt av 9 millioner kroner til dekning av eventuelle merutgifter til strøm og fjernvarme. Dette er en videreføring av fjorårets bevilgning. Spotprisen for strøm har hittil i år vært betydelig lavere enn i fjor og årets budsjettforutsetning. Prisene forventes også å holde seg moderate utover høsten. Selv om Drammen kommune har en høy sikringsgrad (75 prosent av anslått årsforbruk) som i perioder med lave strømpriser demper besparelsene vurderer kommunedirektøren at det ikke er behov for disse midlene i år, og foreslår derfor at bevilgningen trekkes inn.

Gjeldsbrevkraft

Drammen kommune har utgifter og inntekter knyttet til avtaler om uttak av gjeldsbrevkraft fra Ramfoss og Mykstufoss kraftverk. Kraften videreselges til spotpris. Per august viser gjeldsbrevkraft en merinntekt på 3,9 millioner kroner, mens det på årsbasis er budsjettet med en netto inntekt på 4 millioner kroner etter skatt. Dersom den senere tids lave spotpriser holder seg utover høsten, kan overskuddet reduseres, men kommunedirektøren velger foreløpig å opprettholde budsjettanslaget.

Sentrale pensjonsposter

Ved behandlingen av 1. tertialrapport ble sentrale pensjonsposter oppjustert med netto 30 millioner kroner. Som følge av høy lønns- og G-vekst ble anslaget for årets samlede reguleringspremie oppjustert med 196 millioner kroner. Samtidig ble årets premieavvik (inntekt) oppjustert med 105 millioner kroner og bruk av premiefond økt med 49,4 millioner kroner. Det er mottatt oppdaterte aktuarberegninger fra kommunens tre pensjonsleverandører i løpet av september. I forhold til forutsetningen i 1. tertialrapport gir ikke disse beregningene store endringer, men kommunedirektøren foreslår å nedjustere de sentrale pensjonsutgiftene med 3,9 millioner kroner:

Nye anslag for årets reguleringspremie viser en nedjustering på 13,1 millioner kroner, fra 588 til 575 millioner kroner

Nye anslag for premieavviket (inntekt) viser en nedgang på 9,2 millioner kroner, fra 458,5 til 449,3 millioner kroner

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik i kr hiå.	Rev. bud. 2023	Prognose	Avvik i kr	Ønsket justering
Finansinntekter/-utgifter							
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	49 026	40 491	8 534	93 236	93 236	0	0
Konserninterne renteutgifter	109 550	111 918	-2 368	164 325	164 325	0	0
Konserninterne avdrag	164 877	164 877	1	247 316	247 316	0	0
Renteinntekter	-79 703	-75 337	-4 366	-150 674	-150 674	0	0
Overføring til/fra lånefondet	0	0	0	-36 389	-36 389	0	0
Utbytte	-260 200	-260 184	-16	-308 200	-305 200	-3 000	3 000
Sum Finans- inntekter/- utgifter	-16 450	-18 234	1 784	9 614	12 614	-3 000	3 000

Finansielt resultat per august

Finanspostene er i hovedsak i henhold til revidert budsjett. Avviket knytter seg i hovedsak til periodisering. Norges Bank har økt rentene i løpet av året, noe som er hensyntatt i opprinnelig budsjett. Det foreslås noen mindre budsjettjusteringer til andre tertial for å hensynta at økt rente påvirker både renteinntekt og renteutgift. Netto endring utgjør en økt inntekt på cirka 5,6 millioner kroner sammenlignet med vedtatt budsjett. Dette skyldes i hovedsak økt renteinntekt på bankinnskudd, siden likviditeten er god.

Flytene rente i markedet har økt i samsvar med renteøkningen fra Norges Bank. Fastrenteavtaler og inngåtte rentesikringsavtaler er gjort tidligere år når renten var lavere. Dette er gjort i henhold til reglement for finans- og gjeldsforvaltning, hvor minimum 1/3 del av gjeldsporteføljen skal rentesikres. Årets rentekostnad stiger derfor saktere enn renteøkningene til Norges Bank skulle tilsi, siden man har bundet renten på deler av låneporteføljen.

Kommunens likviditet er fortsatt god.

Markedsutviklingen

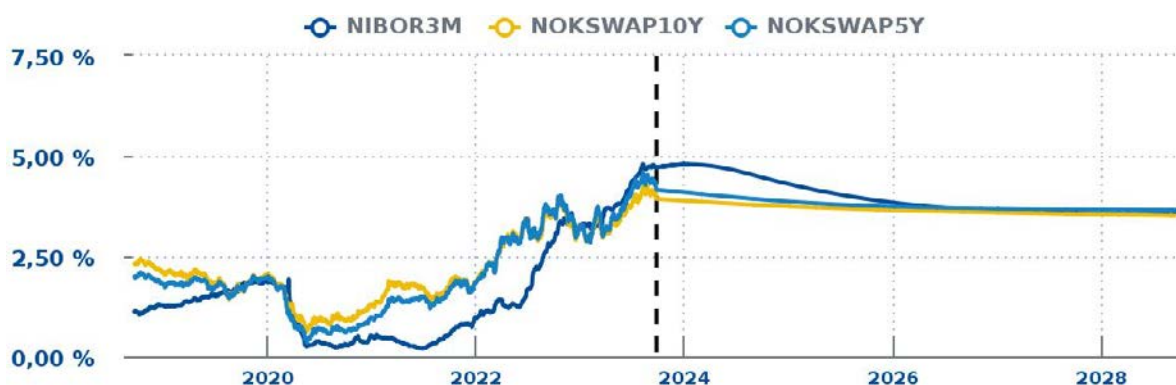
Norges Banks hevet styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 4,0 prosent i rentemøtet den 16. august.

Slik Norges Bank vurderer utsiktene er den økonomiske utviklingen samlet sett om lag som ventet. Aktiviteten i norsk økonomi er fortsatt høy, og arbeidsmarkedet er stramt. Samtidig virker renten innstrammende, og presset i økonomien er i ferd med å avta. Konsumprisveksten har avtatt noe, men den er fortsatt høy og klart over målet. Komiteens vurdering er at det er behov for en noe høyere rente for å bringe inflasjonen tilbake til målet. Indikasjonen på rentemøtet var at renten også settes opp i september.

Markedet priser inn at lån med flytende renter vil være høyere en faste renter de neste årene. 3 måneders NIBOR har ett topp-punkt på 4,7 prosent. 5-års renteswap ligger på cirka 4,1 prosent.

Bankenes fastrenter settes med utgangspunkt i swaprentene. Swaprentene som vises her utgjør "sålen" for fastrenten man kan få på et lån. Banken legger normalt i tillegg et marginpåslag på swaprenten, og i sum utgjør dette den fastrenten man kan inngå. Det er også marginpåslag på 3 måneders NIBOR. Det kan anslagsvis legges til 0,4 til 0,6 prosentpoeng marginpåslag, avhengig av markedssituasjonen.

Graf, markedssituasjonen pr. 19.9.2023

Drammen kommunes finansbudsjett

Internrenten i lånefondet var for budsjettet satt til 4 prosent. Det er hensiktsmessig å ha en slik «fast» rente gjennom budsjettperioden. Det vil oppstå avvik mellom internrenten og de reelle rentene som lånefondet betaler i markedet. Det oppstår derfor over-/ eller underskudd hos lånefondet, avhengig av de reelle markedrentene. Resultatet avregnes mot kommunekassen. Drammen kommunes gjeld i lånefondet var per 30.8.2023 på 4,032 milliarder kroner.

Rentekostnad utgjør cirka 111,9 millioner kroner og er i henhold til budsjett. Det knytter seg usikkerhet til hva årets rentekostnad vil bli etter at årsoppgjørdisposisjoner er foretatt. Det var endringer i kontoplanen i 2021 slik at for avsetning og tilbakeføring av påløpte renter ved årsslutt er det noe usikkerhet, siden endringen mellom to år føres som årets kostnad. Påløpt, ikke betalt rente fremkommer av årsoppgavene mottatt fra banker i slutten av januar neste år.

Stigende rente vil imidlertid også gi høyere renteinntekter fra innestående likviditet og plasseringer, høyere rentekompensasjon fra Husbanken samt større gebyrinntekter på selvkost som følge av høyere kalkulatorisk rente. Økte renteinntekter vil kunne kompensere for økte renteutgifter i løpet av året.

Nye låneopptak i lånefondet og rentesikring

Lånefondet tok i mars opp et nytt lån på 500 millioner kroner av den vedtatte låneramme. I tillegg er det refinansiert 5 lån på totalt 1,570 milliarder kroner.

Kommunestyret vedtok i behandlingen av 1. tertialrapport å gi rådmannens fullmakt til å samle mindre lån i KLP og Husbanken. Dette arbeidet pågår og forventes ferdigstilt i løpet av året.

Det er også sammenslått lån i Kommunalbanken. Fire mindre avdragfrie lån er samlet til ett lån og ni mindre serielån til ett lån. Dette for å forenkle låneadministrasjonen.

Det er ikke inngått nye rentesikringsavtaler (swapper) i 2023, men det ble inngått én i 2022 med utsatt oppstart. Denne har startdato 30.6.2023 og løper til 2030.

Likviditet

Kommunen har i perioden i gjennomsnitt hatt 748 millioner kroner innestående på ordinær driftskonto (konsernkonto). I juli ble det overført 400 millioner kroner fra kommunekassens driftskonto til plasseringskonto i Sparebank 1 SR-bank. Denne har noe gunstigere rente, men uttak må varsles med 30 dager. Saldo på plasseringskonto vil etter dette være om lag 920 millioner kroner. Samlet likviditet er per utgangen av august på 1 668 millioner kroner.

Ved utgangen av februar ble 108 millioner kroner plassert i likvide pengemarkedsfond avsluttet og midlene ble overført ordinær driftskonto. Det har i perioden vært behov for å benytte kommunens kassekreditt én dag i februar. Kassekreditten har en trekkramme på totalt 400 millioner kroner. Kommunens likviditet vurderes som god.

Status startlån

Til 1. tertialrapport ble lånerammen i Husbanken økt med 300 millioner kroner. I tillegg ble innfridde startlån i

2022 på 38 millioner kroner gjort disponibel til nye utlån, slik at samlet utlånsramme for 2023 er på 788 millioner kroner. Det er per august utbetalt startlån for til sammen 458 millioner kroner. Det forventes at utlånsvolumet vil være i samsvar med budsjett på årsbasis. Det vises til omtale under P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig.

Utbytte

Fastsatt utbytte fra Dpark AS på 2 millioner kroner for 2021 er mottatt og inntektsført i regnskap 2023, som omtalt i årsevaluering 2022. Øvrige utbytter for 2022 mottas senere utover året, når regnskapene til selskapene er ferdige. Utbytte fra aksjeselskap er mottatt med 260 millioner kroner og er i henhold til periodisert budsjett.

Det vises for øvrig til egen rapport om finansforvaltningen som ligger som vedlegg til tertialrapporten.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik i kr hiå.	Rev. bud. 2023	Prognose	Avvik i kr	Ønsket justering
Avsetninger og bruk av avsetninger							
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	-317 068	-317 068	0	17 372
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	5 000	5 000	0	0
Overføringer til investeringsregnskapet	0	0	0	329 438	329 438	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0	0
Avsetning bundne fond	0	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	0	0	0	17 370	17 370	0	17 372

Foreslåtte justeringer i driftsbudsjettet forbedrer netto driftsresultatet med 17,4 millioner kroner. Det foreslås at resultatforbedringen benyttes til å redusere bruk av disposisjonsfond i årets budsjett. Hensyntatt tidligere vedtak om bruk av fondet i handlings- og økonomiplan 2023-2026 og 1. tertialrapport 2023 gir den oppdaterte prognosen en samlet bruk av disposisjonsfondet på 233,6 millioner kroner i 2023.

Etter dette anslås saldo på disposisjonsfondet til 610,2 millioner kroner per utgangen av 2023. Med forutsatt bruk av disposisjonsfond i gjeldende handlings- og økonomiplan vil fondets saldo reduseres ytterligere med nesten 150 millioner kroner innen utgangen av 2026. Saldo ligger likevel over handlingsreglens krav i hele perioden.

Kommunedirektøren vil legge fram oppdatert prognose for utviklingen i disposisjonsfondet i handlings- og økonomiplan 2024-2027.

Disposisjonsfond 2023-2026 - oppdatert prognose per oktober 2023

i 1000 kroner

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo disposisjonsfond per 1.1.	817 240	843 776	610 170	468 561	453 801
1. tertial 2023 – bruk til mer-/mindreforbruk	-	-31 192	-	-	-
1. tertial 2023 – bruk til saldering	-	-34 999	-	-	-
1. tertial 2023 – bruk til egenfinansiering re-bevilgning invest.	-	-32 638	-	-	-

	2022	2023	2024	2025	2026
1. tertial 2023 – reversere bruk knyttet til salg Mile	-	48 000	-	-	-
2. tertial 2023 – redusert bruk saldering	-	17 372	-	-	-
Netto avsetning regnskap 2022	26 536	-	-	-	-
Bruk disposisjonsfond egenfinansiering (15 %) – HØP 2023–2026	-	-118 800	-114 000	-14 760	-3 314
Bruk disposisjonsfond ekstra egenfinansiering (Mile)	-	-48 000	0	0	0
Netto bruk/avsetning saldering inkl. tilleggs vedtak HØP 2023–2026	-	-33 349	-27 609	0	10 000
Prognose saldo disposisjonsfond per 31.12	843 776	610 170	468 561	453 801	460 487
Generell reserve (tilsv. 3 % av bto. driftsinntekter)	234 855	257 474	258 039	258 301	259 143
«Rentesikringsfond» (1 % av brutto lånegjeld)	94 038	95 836	99 452	101 243	103 578
«Eier-risikofond»	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Handlingsreglenes reservekrav pr. 31.12	348 893	373 310	377 491	379 544	382 721
Avvik fra handlingsreglenes krav	494 883	236 860	91 070	74 257	77 766
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	10,8 %	7,1 %	5,4 %	5,3 %	5,3 %

Investeringer

Det er gjennomført investeringer i kommunen per utgangen av 2. tertial 2023 for henholdsvis

- 567 millioner i Drammen kommunekasse
- 160 millioner i Drammen Eiendom KF

Prosjektene følger i hovedsak planlagt fremdrift. Tabellene under viser oppsummerte investeringsrammer for Drammen kommunekasse og Drammen Eiendom KF. For ytterligere beskrivelse av investeringsprosjektene henvises det til egen omtale under hvert programområde, samt vedlagte 2. tertialrapport 2023 for Drammen Eiendom KF.

Status investering og finansiering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års-prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endring år 1	Forslag til endring av totalramme
Investeringer i varige driftsmidler	566 947	1 422 916	1 287 800	1 422 916	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	9 765	9 800	9 800	9 800	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	22 912	22 500	22 500	22 500	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.end- ring år 1	Forslag til endring av totalram- me
Utlån av egne midler	850	850	0	850	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	600 473	1 456 066	1 320 100	1 456 066	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-86 421	-217 198	-200 044	-217 198	0	0	0
Tilskudd fra andre	-59 622	-87 228	-108 476	-87 228	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-350	-23 000	-23 000	-23 000	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-200	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	-92 000	-92 000	-92 000	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-75	-1 100	-1 100	-1 100	0	0	0
Bruk av lån	0	-725 122	-619 780	-725 122	0	0	0
Sum investeringsinntekter	-146 668	-1 145 649	-1 044 400	-1 145 649	0	0	0
Videreutlån	455 692	788 000	450 000	788 000	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-455 692	-750 000	-450 000	-750 000	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	37 431	100 000	100 000	100 000	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-96 715	-100 000	-100 000	-100 000	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	-59 285	38 000	0	38 000	0	0	0
Overføring fra drift	-3 423	-329 455	-296 800	-329 455	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	22 320	20 000	22 320	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 797	-41 032	0	-41 032	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	1 100	1 100	1 100	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-850	0	-850	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.end- ring år 1	Forslag til endring av totalram- me
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-6 220	-347 916	-275 700	-347 916	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	388 301	500	0	500	0	0	0

Status investeringer (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
Festsalen Knutepunkt Fjell	9	0	0	0	0	0	0
Drammensbadet KF	21	0	0	0	0	0	0
Utgifter i forbindelse med ekstremværet Hans	237	0	0	0	0	0	0
Prosjekt mangler	29	0	0	0	0	0	0
Sum	297	0	0	0	0	0	0
P01 Skole							
KK P01 Inventar og utstyr Skole	8 393	9 649	7 000	9 649	0	0	0
DEKF P01 Oppgradering bygningsmassen	0	39 742	12 400	39 742	0	0	0
KK P01 IKT Skole	13 167	18 052	15 000	18 052	0	0	0
Sum P01 Skole	21 560	67 443	34 400	67 443	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
P02 Barnehager							
KK P02 Inventar og utstyr Barnehage	0	3 967	3 800	3 967	0	0	0
DEKF P02 Oppgradering bygningssmassen	0	22 553	3 000	22 553	0	0	0
DEKF P02 Utvide Berger barnehage	0	1 000	1 000	1 000	0	0	0
DEKF P02 Optimalisering av eksisterende areal i barnehager	0	4 000	4 000	4 000	0	0	0
Sum P02 Barnehager	0	31 520	11 800	31 520	0	0	0
P03 Forebyggende tjenester							
KK P03 Inventar og utstyr Forebyggende tjenester	369	1 453	1 000	1 453	0	0	0
Sum P03 Forebyggende tjenester	369	1 453	1 000	1 453	0	0	0
P04 Helse							
KK P04 Inventar og utstyr Helse	646	1 000	1 000	1 000	0	0	0
Sum P04 Helse	646	1 000	1 000	1 000	0	0	0
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne							
KK P05 Inventar og utstyr Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 521	2 000	2 000	2 000	0	0	0
DEKF P05 Oppgradering bygningssmassen	0	10 478	2 000	10 478	0	0	0
Sum P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	1 521	12 478	4 000	12 478	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
P06 Hjemmetjenester og institusjon							
KK P06 Inventar og utstyr Hjemmetjenester og institusjon	1 930	12 000	12 000	12 000	0	0	0
KK P06 Infrastruktur strøm og trådløst nettverk	3 044	9 164	10 000	9 164	0	0	0
DEKF P06 Oppgradering bygningsmassen	0	15 303	8 000	15 303	0	0	0
DEKF Investeringer HSO i bolig, sykehjem og evt. nytt helsehus.	0	125 000	125 000	125 000	0	0	0
Sum P06 Hjemmetjenester og institusjon	4 974	161 466	155 000	161 466	0	0	0
P07 Rus og psykisk helse							
KK P07 Inventar og utstyr Rus og psykisk helse	25	1 000	1 000	1 000	0	0	0
DEKF P07 Oppgradering bygningsmassen	0	9 593	2 000	9 593	0	0	0
Sum P07 Rus og psykisk helse	25	10 593	3 000	10 593	0	0	0
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig							
DEKF P08 Kommunale boliger	0	12 650	12 650	12 650	0	0	0
DEKF P08 Oppgradering bygningsmassen	0	13 568	13 200	13 568	0	0	0
KK P08 Inventar og utstyr Sosialtj, etabl. og bolig	1 300	1 802	1 000	1 802	0	0	0
Sum P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	1 300	28 020	26 850	28 020	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
P09 Kultur, idrett og frivillighet							
KK P09 Kjøleannlegg Vassenga	0	13 000	13 000	13 000	0	0	0
KK P09 «Rewilding» - etablering av biotoper i skog mv	122	944	0	944	0	0	0
KK P09 Maskiner, inventar og utstyr	4 316	10 921	8 800	10 921	0	0	0
KK P09 Oppgradering arena, anlegg og natur	982	8 200	8 200	8 200	0	0	0
DEKF P09 Oppgradering bygningssmassen	0	14 745	8 000	14 745	0	0	0
DEKF P09 Oppkjøp av friluftsf- / naturområder	0	3 000	3 000	3 000	0	0	0
KK P09 Lokaler og arenaer til kultur og frivillighet	0	3 000	3 000	3 000	0	0	0
KK P09 Sikring friluftsdammer	136	1 000	1 000	1 000	0	0	0
Sum P09 Kultur, idrett og frivillighet	5 557	54 811	45 000	54 811	0	0	0
P11 Utbygging og samferdsel							
KK P11 Ny gang- og sykkelundergang Ryddinggangen	0	40 000	40 000	40 000	0	0	0
KK P11 Merverdiavgift på anleggsbidrag finansiert av utbyggere	0	37 800	37 800	37 800	0	0	0
KK P11 Maskiner, biler, utstyr og inventar	2 873	8 900	6 000	8 900	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
KK P11 Oppgradering Parker og grøntområder	4 329	14 492	10 000	14 492	0	0	0
KK P11 Trafikk- sikkerhetstiltak / trygge skole- veier	9 533	18 000	16 520	18 000	0	0	0
KK P11 Strømbakken, prosjektering fortau	221	0	0	0	0	0	0
KK P11 Kollektiv (Leskur mm.)	328	4 750	3 000	4 750	0	0	0
KK P11 Vei	24 666	54 000	54 000	54 000	0	0	0
KK P11 Flomsikring	6 749	16 000	16 000	16 000	0	0	0
KK P11 Samarbeid med andre utbyggere	55 878	27 812	61 900	27 812	0	0	0
KK P11 Oppgradering lekeplasser	4 693	8 600	6 000	8 600	0	0	0
KK P11 Bybru	226 849	461 349	425 000	461 349	0	0	0
KK P11 Universell utforming	637	2 000	2 000	2 000	0	0	0
KK P11 Sykkelplan	8 026	24 300	20 980	24 300	0	0	0
Sum P11 Utbygging og samferdsel	344 783	718 002	699 200	718 002	0	0	0
P12 Vann, avløp og renovasjon							
KK P12 Intercity/ Flisebekken	73	0	43 000	0	0	0	0
KK P12 Vann/ avløp	158 901	238 240	216 500	238 240	0	0	0
Sum P12 Vann, avløp og renovasjon	158 974	238 240	259 500	238 240	0	0	0
P13 Arealplan, klima og miljø							
KK P13 Etterdrift avfallsdeponi Mile	0	900	900	900	0	0	0
Sum P13 Arealplan, klima og miljø	0	900	900	900	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
P14 Ledelse, styring og administrasjon							
KK P14 Digitalisering	16 703	37 519	20 550	37 519	0	0	0
KK P14 Prosjekt Omstilling IKT og digitaliserings- strategi	8 504	2 301	0	3 801	-1500	1500	1500
DEKF P14 Oppgradering bygningssmassen	0	2 417	2 500	2 417	0	0	0
KK P14 Visuell Profil	1 736	4 409	1 000	2 909	1 500	-1 500	-1 500
Sum P14 Ledelse, styring og administrasjon	26 942	46 646	24 050	46 646	0	0	0
P15 Samfunnssikkerhet							
Sum P15 Sam- funnssikkerhet	0	0	0	0	0	0	0
P18 Politisk styring							
KK P18 Inventar og utstyr politisk styring	0	500	1 000	500	0	0	0
Sum P18 Politisk styring	0	500	1 000	500	0	0	0
P19 Sentrale poster							
DEKF P19 Diverse investeringer	0	5 000	5 000	5 000	0	0	0
DEKF P19 Ladeinfrastruktur	0	4 504	2 500	4 504	0	0	0
DEKF P19 Oppgradering bygningssmassen	0	26 190	12 500	26 190	0	0	0
DEKF P19 Strategiske eiendomskjøp	0	13 051	0	13 051	0	0	0
DBKF Dram- mensbadet, In- ventar og utstyr	0	1 100	1 100	1 100	0	0	0
Sum P19 Sentrale poster	0	49 845	21 100	49 845	0	0	0

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
Investeringer i varige driftsmidler	566 947	1 422 916	1 287 800	1 422 916	0	0	0

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
KK P09 Grav- plasser	4 300	4 300	4 300	4 300	0	0	0
KK P09 Kirken	5 500	5 500	5 500	5 500	0	0	0
Justerings- avtaler VA	-35	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	9 765	9 800	9 800	9 800	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
Finansiering – KK	0	22 500	22 500	22 500	0	0	0
Egenkapitalinn- skudd KLP	2 654	0	0	0	0	0	0
Egenkapitalinn- skudd DKP	20 000	0	0	0	0	0	0
Selskapskapital Drammen Havn farvannsforvalt- ning IKS	258	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	22 912	22 500	22 500	22 500	0	0	0

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Års- prognose	Avvik prognose i kr	Forslag til bud.endr. år 1	Forslag til endr. total- ramme
KK P19 Utlån Fontenehuset	850	850	0	850	0	0	0
Utlån av egne midler	850	850	0	850	0	0	0
Sum del 1–4	600 473	1 456 066	1 320 100	1 456 066	0	0	0

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose	Bud.endr.
P01 Skole	725 767	727 238	-1471	1 212 243	0	1 212 243	0
P02 Barnehager	584 280	583 785	496	917 514	0	917 514	0
P03 Forebyggende tjenester	275 093	272 580	2 513	453 260	2 000	451 260	0
Sum	1 585 140	1 583 602	1 537	2 583 017	2 000	2 581 017	0

Kommentar til status økonomi

Hovedutvalgets programområder har et samlet mindreforbruk på 1,5 millioner kroner per 2. tertial.

Det forventes at programområdene samlet sett ved utgangen av 2023 har et mindreforbruk på 2,0 millioner kroner.

P01 Skole

Programområdet ble i 1. tertial tilført hovedutvalgets samlede mindreforbruk fra 2022, på 15,3 millioner kroner. Dette kommer i tillegg til de rammene programområdet fikk i opprinnelig budsjett for 2023. Programområdet har per august et regnskapsført merforbruk på 1,5 millioner kroner. Det anslås at hele tilførselen på 15,3 millioner kroner vil benyttes til å finansiere driften i 2023. Kommunedirektøren forventer at programområdet styrer mot balanse ved utgangen av året.

Dette betyr i realiteten at P01 Skole vil ha et merforbruk på 15,3 millioner kroner, i forhold til opprinnelig tildelt ramme. Flere faktorer bidrar til redusert handlingsrom i skolesektoren:

- Økte utdanningskrav gir økte lønnskostnader for nyutdannede og eksisterende pedagogressurser som gjennomfører videreutdanning. Dette gir en anslått merkostnad på 2,0 millioner kroner i 2023.
- Økt antall elever med store hjelpe- og tilretteleggingsbehov gir anslått merkostnad på 7,0 millioner kroner i 2023.
- Økte kompetansekrav og stor etterspørsel etter tolketjenester har gitt en vedvarende årlig merkostnad for programområdet på 0,5 millioner kroner.
- Synkende elevtall gir reduserte rammer. Direkte elevrelaterte kostnader kan spares, mens cirka 30 prosent av rammereduksjonen vil kreve strukturmessige endringer for å realisere innsparing. Demografijusteringen utgjorde 2,5 millioner kroner i 2023, og ikke-realiserert innsparing anslås til 0,75 millioner kroner.
- Resterende merkostnader knyttes til omstillingen fra å bli kompensert for kostnadene ved koronarelatert fravær til å ikke motta kompensasjon, samtidig som sykefraværet ligger på tilsvarende nivå som under pandemien.

De økonomiske utfordringene i programområdet vil bli nærmere belyst i handlings- og økonomiplan for 2024-2027.

P02 Barnehage

Programområdet styrer mot balanse for 2023 etter tilførsel av budsjettmidler i 1. tertial 2023.

Spesialpedagogiske tjenester har en økning i antallet barn med vedtak, samt vedtakstimer. Tjenesten melder en årsprognose på 18 millioner kroner i merforbruk for 2023.

Det opprinnelige demografi-nedtrekket for 2023 var 78 barnehagebarn. Per oktober 2023 er reduksjonen av antallet barnehagebarn kun 35 barn.

Etter en periode med nedgang i antallet ikke-rettighetsbarn er det i høst en økning på 92 prosent (per oktober 2023 i forhold til høsten 2022).

P03 Forebyggende tjenester

Mindreforbruket på P03 Forebyggende tjenester er knyttet til ubesatte stillinger i virksomheten helsefremmende tjenester.

Det er igangsatt ny søknadsprosess for å besette disse stillingene.

Bufetats gjentatte brudd på bistandsplikten medfører at barn blir plassert i mer kostnadskrevende tiltak enn nødvendig. I tillegg har Bufetat utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig antall fosterhjem, noe som gjør at barn blir boende i statlige tiltak lenger enn ønskelig. Barnevernstjenesten vil bestride noen av fakturaene på barn som ikke har fått egnet tiltak.

Forutsatt at barnevernet får medhold i forhandlingene med Bufetat, at behovet for antall statlige plasseringer reduseres, samt at vakante stillinger i helsefremmende tjenester besettes, forventer kommunedirektøren at programområdet styrer mot et mindreforbruk på 2,0 millioner kroner.

Status investeringsprosjekter

Drammen Eiendom

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
DEKF P02 Optimalisering av eksisterende areal i barnehager	Ikke vurdert	4 000	0	4 000	0	0
DEKF P01 Oppgradering bygningsmassen	Ikke vurdert	39 742	0	39 742	0	0
DEKF P02 Oppgradering bygningsmassen	Iht. plan	22 553	0	22 553	0	0
DEKF P02 Utvide Berger barnehage	Ikke vurdert	1 000	0	1 000	0	0
Sum		67 295	0	67 295	0	0

Drammen kommunekasse

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
KK P01 IKT Skole	Iht. plan	18 052	13 167	4 885	0	0
KK P01 Inventar og utstyr Skole	Iht. plan	9 649	8 393	1 256	0	0
KK P02 Inventar og utstyr Barnehage	Iht. plan	3 967	0	3 967	0	0
KK P03 Inventar og utstyr Forebyggende tjenester	Iht. plan	1 453	369	1 084	0	0
Sum		33 121	21 929	11 193	0	0

Sammendrag status investeringer

Hovedutvalget har i alt et investeringsbudsjett for 2023 på 33,1 millioner kroner. Programområdet er tilført 6,3 millioner kroner i ubrukte midler fra 2022. P01 Skole har i tillegg tilført 2,4 millioner kroner fra driften for å dekke

driftsfinansierte investeringer, herunder forsinkede investeringer fra 2022 som det ikke ble rebevilget midler til i 1. tertial.

Det samlede budsjettet er fordelt på P01 Skole med 27,7 millioner kroner, P02 Barnehage med 4,0 millioner kroner og P03 forebyggende tjenester med 1,5 millioner kroner. I tillegg har DEKF et samlet investeringsbudsjett for hovedutvalget på 67,3 millioner kroner. For omtale av DEKF's investeringsprosjekter henvises til foretakets tertialrapport.

P01 Skole har per 2. tertial brukt 21,6 millioner kroner av programområdets samlede investeringsmidler. Investeringsprosjektene er i rute, både hva gjelder IKT-utstyr og annet inventar i skolene, og midlene forventes brukt i løpet av året.

P02 Barnehage har per 2. tertial ubrukte midler på 4 millioner kroner. Midlene vil bli brukt i løpet av året.

P03 Forebyggende tjenester har per 2. tertial brukt 0,4 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Kostnader føres løpende og programområdet forventer å gå i balanse ved årets slutt.

Budsjett og prognose for hovedutvalget er 33,1 millioner kroner ved utgangen av året.

Øvrige rapporteringspunkter

Tilskudd til innkjøp av trykte læremidler i skolen

I 2023 har regjeringen tildelt kommunene et ettårig øremerket tilskudd til innkjøp av trykte læremidler i grunnskolen. Tilskuddet er beregnet og utbetalt på grunnlag av antall elever i skolen. Drammen kommune har mottatt i underkant av 2,2 millioner kroner fra regjeringen til dette formålet.

Tilskudd til 12 timers gratis SFO for elever på 2. trinn

Fra høsten 2022 ble det innført 12 timers gratis SFO per uke på 1. trinn. Fra høsten 2023 ble denne ordningen utvidet til også å gjelde elevene på 2. trinn. Ordningen er finansiert av økt rammetilskudd fra staten.

Bortfall av tilskudd til gratis SFO 1. trinn for elever fra lavinntektsfamilier

For skoleåret 2022-2023 kunne kommuner som ønsket det søke tilskudd fra regjeringen for elever på 1. trinn fra lavinntektsfamilier som ønsket å utvide deltidsplassen til gratis heltidsplass. Drammen kommune fikk tildelt midler til dette. Regjeringen avvirket dette tiltaket etter ett skoleår, og kommunen mottar derfor ikke lenger tilskudd til dette.

Demografi grunnskole

Grunnskolen fikk et nedtrekk på 2,5 millioner kroner i budsjettet for 2023, men melder balanse i tertialrapporten. Kommunedirektøren vil gjøre oppmerksom på at årsaken til at programområdet kan melde om balanse, er at mindreforbruket for 2022 har dekket opp for det reelle merforbruket i 2023. Det betyr at programområdet i realiteten har brukt mer midler enn det har vært avsatt i 2023. Det betyr samtidig at programområdet vil gå inn i 2024 med for høy aktivitet.

Barnehage

Rammene til spesialpedagogiske tjenester har historisk ikke matchet forbruket i Drammen kommune. Antallet vedtakstimer har økt år for år.

Rundt 60 prosent av programområdets ramme på 917,5 millioner kroner er avsatt til å finansiere blant annet tilskudd til private barnehager og moderasjonsordningene. Mindreforbruk her tilsvarer om lag årets merforbruk på spesialpedagogiske tjenester.

Drammen har mange private barnehager, slik at kommunen har begrenset handlingsrom. Programområdet er derfor preget av endel usikkerhetsmomenter. Blant annet er det løpende inntaket av "ikke-rettighetsbarn" en utfordring.

Spesialpedagogiske tjenester leverer tjenester til både kommunale og private barnehager. Det er større pågang enn forventet, og situasjonen er krevende. De andre kommunene i ASSS-samarbeidet har tilsvarende utfordringer.

Antall barn i barnehagene er drivende faktor. Fra september 2022 til september 2023 er barnetallet redusert med 30. Det er knyttet stor usikkerhet til hvordan utviklingen blir resten av året. Det er i år mange barn med folkeregistrert adresse i Drammen som går i andre kommuners barnehager.

Da det de siste årene har vært overkapasitet i drammensbarnehagene, har det vært løpende opptak i barnehagene, ikke minst i private barnehager. Dette medfører usikkerhet vedrørende årets barnetall.

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regn- skap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose	Bud. endr.
P04Helse	229 629	249 179	-19 550	352 510	-24 000	376 510	12 300
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	318 372	329 548	-11 176	432 353	-25 000	457 353	10 000
P06 Hjemmetjenester og institusjon	746 291	756 816	-10 525	1 168 365	-15 000	1 183 365	7 933
P07 Rus og psykisk helse	117 973	115 390	2 583	165 894	2 500	163 394	0
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	298 845	296 559	2 287	519 259	2 000	517 259	0
Sum	1 711 110	1 747 491	-36 381	2 638 381	-59 500	2 697 881	30 233

Kommentar til status økonomi

Hovedutvalgets programområder har et samlet merforbruk på 36,4 millioner kroner per 2. tertial.

Med foreslåtte tilførsler i 2. tertial forventer kommunedirektøren et samlet merforbruk for hovedutvalget på 29,7 millioner kroner ved utgangen av året.

P04 Helse

Programområde 04 Helse viser per 2. tertial et merforbruk på 19,6 millioner kroner, hvorav 7,9 millioner kroner er relatert til Drammen helsehus. Merforbruket på helsehuset skyldes hovedsakelig bruk av vikarbyrå, ekstrahjelp og overtid. Mangel på kvalifisert personell er en nasjonal utfordring som også gjelder for Drammen helsehus. Det har derfor fortsatt vært nødvendig med bruk av innleid personell fra kostnadskrevene bemanningsbyrå.

I løpet av 3. tertial forventes det kompensert 4,8 millioner kroner relatert til prosjekter. Dette gjelder blant annet 1,1 millioner kroner til Korona-vaksinasjon og 3,6 millioner kroner knyttet til ALIS-ordningen (leger i spesialisering i allmenntjenestemedisin) som er søkt dekket av Helsedirektoratet. 1,7 millioner kroner av merforbruket skyldes underfinansiering av basistilskudd til fastleger. Det er også merkostnader knyttet til underfinansiering av øvrige statlig fastsatte kostnader på 1,2 millioner kroner. Det er satt inn, og settes inn, tiltak for å begrense merforbruk, men noen av disse vil først ha effekt i 2024.

Disse tiltakene er iverksatt:

- Drammen helsehus har lyktes i å rekruttere og har avviklet alle byråsykepleiere utenom én sykepleier. Gjenstående byrå benyttes på natt ved lindrende avdeling. Denne vil avvikles når sykepleier etter siste rekruttering tiltrer.
- All innleie utover bemanningsplan vurderes i samråd med virksomhetsleder for Drammen helsehus.
- Drammen helsehus har innført innkjøpsstopp utover mat, medisiner og medisinsk utstyr og det er fokus på å redusere matsvinn.
- Intens rekruttering for å begrense vakanse og unngå bruk av vikarbyrå ved Drammen legevakt.
- Stram styring for å holde utgiftene nede og fokus på å sikre inntjening fra brukere av legevakten.
- Holde midlertidig vakante stillinger vakante ved Drammen legevakt og Medisinsk faglig virksomhet der det er forsvarlig.
- Vurdere alternative måter å organisere pasientnære tjenester på for å kunne drifte forsvarlig med noe lavere bundet bemanning slik at det i større grad kan budsjetteres for vikar ved fravær eller ambulerende vakt.

54 | 2. tertialrapport 2023

- Gjennomgang av vikarbruk for kommunale allmennleger for å se på mulighet for i mindre grad å erstatte fravær med vikar.
- Tiltak for å få øke inntekter hos kommunale fastleger, eventuelt vurdere overgang til næringsdrivende hjemler igjen der det er mulig.
- Sykefraværsoppfølging og nærværssatsing generelt i programområdet.

Kommunedirektøren foreslår:

1. Basistilskudd: Programområdet tilføres 4,3 millioner kroner i varige midler (ramme tilsvarende nasjonalt fastsatt basistilskudd) i forbindelse med 2. tertialrapport. Helårsvirkning (7,9 millioner kroner) vurderes i forbindelse med HØP 2024-27.
2. Programområdet tilføres til sammen 3 millioner kroner som varige midler i forbindelse med andre nasjonale fastsatte kostnader som overskrider tildelt ramme, herunder:
 - a. E-helse (0,7 millioner kroner).
 - b. Norsk pasientskadeerstatning (0,7 millioner kroner).
 - c. Lønnsoppgjøret LIS1-leger/turnusleger (0,7 millioner kroner).
 - d. Lønnsoppgjør legevaktens nattleger (0,9 millioner kroner).
3. Helsehuset: Programområdet tilføres 5 millioner kroner som engangsbeløp, for å kompensere deler av merforbruket i Helsehuset. Helsehuset er midlertidig overført til P06 Hjemmetjenester og institusjon, men budsjettet er fortsatt under P04 Helse og kompenseres derfor her. Kommunedirektøren forventer at innsparingstiltak som er/blir iverksatt, snarlig bidrar til å snu den økonomiske utviklingen i Helsehuset.
4. Gjennom revidert nasjonalbudsjett ble Drammen kommune kompensert med 1,3 millioner kroner for vaksinasjon av personer over 75 år og sykehjemsbeboere våren 2023. Nå anbefaler Folkehelseinstituttet at alle i aldergruppen 65 år og eldre, og sykehjemsbeboere får en ny oppfriskningsdose dersom det har gått mer enn 6 måneder siden forrige dose.

Dette betyr at langt flere vil få oppfriskningsdose i 3. tertial enn tidligere på året. Det er anslått at kostnadene til vaksinasjon vil bli 7,5 millioner kroner for hele 2023. Av dette gjelder 1,45 millioner kroner husleie og renhold. I 1. tertial ble P04 Helse kompensert med 1,3 millioner kroner. Dette gir en underfinansiering på 6,2 millioner kroner på årsbasis. Kommunedirektøren forventer at staten kompenserer for vaksinasjonsutgifter for 2. halvår mot årets slutt.

Kommunedirektøren foreslår å tilføre programområdet midler i forbindelse med årsavslutning.

Med iverksatte tiltak og kompensasjon for underfinansierte poster forventer kommunedirektøren et merforbruk på 11,7 millioner kroner ved årsslutt.

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Merforbruket i P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne relateres til bruk av overtid og bruk av vikarer, økte private kjøp og økte driftskostnader. Bruk av overtid og vikarer skyldes i hovedsak sykdom og ubesatte stillinger. For få boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne medfører økte kostnader til private kjøp og press på egne avlastningsenheter, som medfører økte driftskostnader.

Disse tiltakene er iverksatt:

- Utviklingsprosjektet er et pågående prosjekt som skal ivareta etablering av nye boformer, tidlig innsats, medvirkning, samhandling og nøkkeltall. (Jfr vedtak i kommunestyret 12.12.2022.)
- Etablere enkeltboliger i nærheten av personellbaser.
- Utvidelse/erstatning av bofellesskap, få større boenheter.

- Effektivisering av privatavlastning.
- Samarbeid med programområdene under oppvekst og utdanning.
- Lederstruktur - større enheter utprøves på grunn av samkjøringsbehov.
- Transport i egenregi for enkelte soner.
- Rekrutteringstiltak og sykefraværsoppfølging.
- Turnusgjennomgang.

I tillegg skal det etableres nye boenheter slik at kommunen kan avvikle dyre kjøp av private eksterne tjenester, for å levere disse tjenestene i egen regi. Det ventes på godkjenning fra Husbanken.

Kommunedirektøren foreslår at programområdet kompenseres med 10 millioner kroner som et engangsbeløp i forbindelse med 2. tertial. Kommunedirektøren forventer at programområdet iverksetter konkrete tiltak, som snarlig bidrar til å snu den økonomiske utviklingen i programområdet.

Med iverksatte tiltak og foreslått kompensasjon forventer kommunedirektøren et merforbruk på 15 millioner kroner ved årsslutt.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Merforbruket i P06 Hjemmetjenester og institusjon relateres hovedsakelig til utstrakt bruk av overtid, økning i vedtakstimer og antall brukere som har omsorgsstønad, økte kostnader til leasingbiler, og senere avvikling av Fredholt Bo- og servicesenter enn planlagt.

Overtidsbruken skyldes delvis høyt sykefravær, og delvis utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig helsepersonell med nødvendig kompetanse. Økt bruk av omsorgsstønad skyldes at tjenesten gis i påvente av andre tjenester, som botilbud og avlastning. Oppstart av ressurscenter (vikarpool) har vært krevende, blant annet for å få til gode rutiner og en best mulig organisering. Det jobbes fortsatt med dette, og effekt er ennå ikke oppnådd. Først 18. september ble de siste plassene på Fredholt bo- og servicesenter avviklet. Det var beregnet avvikling i juni, og programområdet er kompensert for dette. Per 2. tertial er det derfor et merforbruk her. Programområdet har mange leasingbiler, og den senere tids renteøkning får dermed store konsekvenser.

Disse tiltakene er iverksatt:

- Tettere oppfølging av avdelinger med stort merforbruk.
- Nye bemanningsplaner og turnuser i enkelte avdelinger.
- Stram styring på bruk av overtid.

I tillegg opprettes det i høst felles sykepleierteam som vil kunne forebygge mangel på sykepleiere, og det arbeides med å opprette en vurderings- og mottaksavdeling i hjemmetjenestene slik at det sikres at rett tjeneste gis til rett tid.

Kommunedirektøren foreslår:

1. Omsorgsstønad: Programområdet kompenseres med 4 millioner kroner som engangsbeløp i forbindelse med 2. tertial.
2. Fredholt: Programområdet kompenseres med 3,5 millioner kroner som engangsbeløp i forbindelse med forsinket avvikling av Fredholt, jf. kompensasjon i forbindelse med 1. tertial.

Med iverksatte tiltak og foreslått kompensasjon forventer kommunedirektøren et merforbruk på 7,5 millioner kroner ved årsslutt.

P07 Rus og psykisk helse

Mindreforbruket i P07 Rus og psykisk helse relateres til inntekter som ikke har vært budsjettet. Kommunedirektøren forventer et mindreforbruk på 2,5 millioner kroner ved årsslutt.

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Mindreforbruket i P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig skyldes mindreforbruk på fastlønn og merinntekter på sykelønnsrefusjon.

Kommunedirektøren forventer et mindreforbruk på 2,0 millioner kroner ved årsslutt.

Status investeringsprosjekter

Drammen Eiendom

Beløp i 1000

Årets budsjett						
Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
DEKF Investeringer HSO i bolig, sykehjem og evt. nytt helsehus.	Ikke vurdert	125 000	0	125 000	0	0
DEKF P05 Oppgradering bygningsmassen	Iht. plan	10 478	0	10 478	0	0
DEKF P06 Oppgradering bygningsmassen	Ikke vurdert	15 303	0	15 303	0	0
DEKF P07 Oppgradering bygningsmassen	Forsinket	9 593	0	9 593	0	0
DEKF P08 Kommunale boliger	Ikke vurdert	12 650	0	12 650	0	0
DEKF P08 Oppgradering bygningsmassen	Ikke vurdert	13 568	0	13 568	0	0
Sum		186 591	0	186 591	0	0

Drammen kommunekasse

Beløp i 1000

Årets budsjett						
Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
KK P04 Inventar og utstyr Helse	Iht. plan	1 000	646	354	0	0
KK P05 Inventar og utstyr Mennesker med nedsatt funksjonsevne	Iht. plan	2 000	1 521	479	0	0
KK P06 Infrastruktur strøm og trådløst nettverk	Forsinket	9 164	3 044	6 119	0	0
KK P06 Inventar og utstyr Hjemmetjenester og institusjon	Iht. plan	12 000	1 930	10 070	0	0

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag	Sum
					til bud. endr. år 1	forslag til bud. endr.
KK P07 Inventar og utstyr Rus og psykisk helse	Iht. plan	1 000	25	975	0	0
KK P08 Inventar og utstyr Sosialtj, etabl. og bolig	Forsinket	1 802	1 300	502	0	0
Sum		26 966	8 466	18 499	0	0

Sammendrag status investeringer

Hovedutvalget har i alt et investeringsbudsjett for 2023 på 27 millioner kroner, fordelt på P04 Helse med 1,0 millioner kroner, P05 Mennesker med funksjonsnedsettelse med 2,0 millioner kroner, P06 Hjemmetjenester og institusjon med 21,2 millioner kroner, P07 Rus og psykisk helse med 1,0 millioner kroner og P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig med 1,8 millioner kroner.

I tillegg har DEKF et samlet investeringsbudsjett for hovedutvalget på 186,6 millioner kroner. For omtale av DEKFs investeringsprosjekter henvises til foretakets tertialrapport.

P04 Helse har per 2. tertial brukt 0,7 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Fire av fire prosjekter er i rute.

Anskaffelse av en 4. operatørsentral hos Drammen legevakt (ICCS/Integrated Communication and Control System) er foretatt. Investering i oppgradert utstyr for luftkvalitetsmåling i Medisinsk faglig virksomhet skal gjøres i løpet av 4. kvartal. Ferdigstilling av lokaler for hjelpemidler til Aktivitet og rehabilitering i Evjegata i Mjøndalen er under arbeid. Utskifting av PC'er med tilhørende utstyr hos Drammen legevakt er utført. Prognose er merforbruk på 0,3 millioner kroner ved utgangen av året.

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne har brukt 1,5 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Investeringene følger oppsatt plan. Investeringsmidlene er brukt eller planlagt brukt på oppgradering av datautstyr, lovpålagte medisinskap, takheiser, løftestoler, innredning av fellesarealer og inngjerding ved et bofellesskap.

P06 Hjemmetjenester og institusjon har per 2. tertial brukt 5,0 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Prosjekt Infrastruktur strøm og trådløst nettverk er ikke i rute fordi det har vært flere utfordringer med leverandørens løsninger. Prosjektet har fokus på at løsningene skal være gode og varige fremfor at prosjektmidlene skal brukes inneværende år. Prosjekt Inventar og utstyr er i rute. Midlene er blant annet planlagt brukt på oppgradering av resepsjoner og vaktrom på institusjoner, utstyr til virksomhet Ernæring og kjøkkendrift, datateknisk utstyr, møbler og hjelpemidler.

P07 Rus og psykisk helse har per 2. tertial brukt 0,1 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Investeringene følger oppsatt plan, og vil gjennomføres i løpet av høsten.

P08 har per 2. tertial brukt 1,3 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Investering i Ilebergveien i forbindelse med flytting av Flyktningtjenesten skal i all hovedsak nå være ferdigstilt. Det gjenstår noe oppgradering av IKT-utstyr for å få god nok internettdekning i lokalene samt noe utvendig solskjerming. Prognose er 1,5 millioner kroner ved utgangen av året.

Øvrige rapporteringspunkter

Fontenehuset

Fontenehuset Drammen har etter anmodning i møte i hovedutvalget for helse, sosial og omsorg 4.5.2023 sendt søknad om ekstraordinært tilskudd for 2023 på 877 000 kroner for å sikre årets drift.

Drammen kommune tildeler hvert år tilskudd med helse- og sosialformål til ideelle og frivillige lag og foreninger. Årets ramme for tilskuddet er fordelt. Fontenehuset Drammen ble gjennom tilskuddsordningen tildelt 2 399 935 kroner.

I henhold til vedtak kommunestyrets behandling av 1. tertialrapport 2023 gir Drammen kommune et midlertidig lån på 850 000 kroner til Fontenehuset Drammen. Lånet er utbetalt.

Ungdomsgaranti trådte i kraft 1. juli 2023

Som ledd i satsing på ungdom og arbeid trådte NAV sin ungdomsgaranti i kraft 1. juli 2023. Ungdomsgarantien er en forskriftsfestet styrking av ungdomsarbeidet i NAV og skal sikre individuelt tilpasset oppfølging så lenge det er behov for det, slik at flere unge får mulighet til å fullføre utdanning og komme i ordinært arbeid. Målgruppen er ungdom mellom 16 og 30 år som har et behov for oppfølging fra NAV. Målet med ungdomsgarantien er at ungdom skal sikres rask hjelp og tett oppfølging så lenge det er nødvendig.

Lov om boligsosialt arbeid trådte i kraft 1. juli 2023

Fra 1. juli 2023 gjelder ny lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet (boligsosial lov). Den boligsosiale loven tydeliggjør kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, inkludert å gi individuelt tilpasset bistand og å organisere og planlegge det helhetlige arbeidet på feltet. Statsforvalteren i Oslo og Viken er klageinstans på vedtak kommunen har gitt innbyggere om individuelt tilpasset bistand etter loven.

Felles systemer for tverrsektorielle samarbeidsavtaler

Arbeidet med å etablere felles systemer for tverrsektorielle samarbeidsavtaler med frivilligheten er ikke påbegynt, da det ventes på ferdigstillelse av strategien for frivilligheten. Dette tiltaket vil bli videreført og prioriteres i 2024.

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose	Bud.endr.
P09 Kultur, idrett og frivillighet	212 116	211 905	210	313 617	-9 900	323 517	6 800
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	1 603	621	982	3 996	0	3 996	0
Sum	213 719	212 526	1192	317 614	-9 900	327 514	6 800

Kommentar til status økonomi

Hovedutvalget har per august et mindreforbruk på 1,2 millioner kroner.

Avvik per august er midler til lønn som er ført på ett annet programområdet enn der midlene er. Beløpet vil bli ompostert.

P09 Kultur, idrett og frivillighet

P09 Kultur, idrett og frivillighet har per august et periodisert mindreforbruk på 0,2 millioner kroner.

Det er flere poster der det er usikkert hva som er mulig å dekke ved tiltak innenfor programområdet.

- **Husleie skatehall etter politisk vedtak.** Det er signert ny langsiktig kontrakt til bygget som sikrer langsiktighet for tilbudet. Kontrakten sikrer oppgradering av lokalet. Effekt i 2023 vil være 0,2 millioner kroner. Årseffekt vil være 0,6 millioner kroner fra 2024.
- **Lisensiere ut navnettigheter på kommunale anlegg.** Det var i siste HØP ett mål om å øke kommunens inntekter ved å leie ut rettigheter til større haller og idrettsflater. Det har vært kontakt med andre kommuner som har solgt navnettigheter. Det er store variasjoner i forhold til hva som er mulig å oppnå av reklameinntekter, siden dette henger sammen med hva idrettslagene betaler for leie av anlegg/lokaler og hvilke rettigheter sponsorene har. Det er ikke realistisk å hente 0,5 millioner kroner ved å selge navnettigheter i 2023. Kommunedirektøren vil komme tilbake til dette i handlings- og økonomiplan 2024-2027.
- **Økt inntjening fra utleie av selskapslokaler,** inntjeningsmål i 2023 er 0,5 millioner kroner, økende til 1,5 millioner kroner fra 2024. Dagens prisregulativ legger begrensinger på hva som kan tas for leie av lokaler. Prisregulativet gir grupper rett til redusert leie eller gratis bruk. Kommunen bruker lokaler selv til store arrangement og undervisning. Per august har det vært utleie, som ikke generer inntekter, tilsvarende 2 millioner kroner. Dagens prisregulativ gir liten mulighet til inntektsøkning, da frivillighet skal prioriteres.
- **Friluftsdammer** - ble overført fra P12 Vann, avløp og renovasjon uten driftsmidler. Kostnader som er kjønt per august utgjør 0,6 millioner kroner.
- **Vassenga** - tilskudd 2,5 millioner kroner. Politisk vedtak om utbetaling av investeringsmidler, men siden dette ikke er kommunens anlegg må det dekkes av driftsmidler.
- **Gulskogen arena.** Det ble 2022 lagt nytt kunstgress på Gulskogen arena. Vintervedlikehold har ødelagt mye av dette og det må gjøres større reparasjoner. Det meste av dette kan dekkes av investeringsmidler men en del av arbeidet er reparasjon på det som er nylagt og må dekkes av driftsmidler. Kostnaden anslås til 6,5 millioner kroner. Det er per august ikke avklart hvordan fordelingen mellom drift og investering blir.
- **Street basket bane på kastfeltet ved Marienlyst.** Drammen Idrettsråd har en del av sin inntekt knyttet til utleie av areal på kastfeltet til tivoli. Dette kan gi tapte inntekter for idrettsrådet som må kompenseres fra P09. Dette vil ha en effekt i 2023 på 0,3 millioner kroner (helårseffekt 0,5 millioner kroner, dersom det ikke lykkes å tilby et annet areal for tivoli).

- **Tilrettelagt fritid.** En forutsetning for å klare å levere disse tjenestene innenfor tildelt ramme var en dreining til å levere tilrettelagt fritid som gruppetilbud. Det er per august tatt ut en gevinst på cirka 7 prosent, men for lav andel av vedtakene er gitt som gruppetilbud. Hvis vedtakene fattes på samme nivå ut året, vil dette gi ett merforbruk på 1,5 millioner kroner.
- **Gratis inngang ved Drammensbadet i sommer.** Kommunestyret vedtok i 1. tertial å gi barn og ungdom under 17 gratis inngang ved Drammensbadet i sommer. Det ble avsatt 3,5 millioner kroner til dette i 1. tertial. Regnskapet etter sommerferien viser et ytterligere inntektstap for Drammensbadet på 4,3 millioner kroner.

Kommunedirektøren foreslår:

1. Vassenga: Programområdet tilføres 2,5 millioner kroner i engangsbeløp i forbindelse med tilskudd til MIF. Saken gjelder politisk vedtak om utbetaling av investeringsmidler, men da dette ikke er kommunens anlegg må det dekkes av driftsmidler.
2. Drammensbadet KF: Programområdet tilføres 4,3 millioner kroner i engangsmidler, for å dekke økt tilskudd til Drammensbadet i forbindelse gratis bad sommeren 2023. Tilskuddet skal dekke kostnadene utover bevilget beløp på 3,5 millioner kroner i forbindelse med 1. tertialrapport.

P10 Medvirkning og lokaldemokrati

P10 Medvirkning og lokaldemokrati har et mindreforbruk på 1,0 millioner kroner per utgangen av august. Størstedelen av avviket er relatert til lønn, og dette vil bli korrigert før avslutning av regnskapsåret.

Hovedutvalget iverksetter tiltak der innkjøp som er mulig å utsette forskyves til neste år. Prognosen ved utgangen av året er et merforbruk på 3,1 millioner kroner.

Status investeringsprosjekter

Drammen Eiendom

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Årets budsjett					Sum forslag til bud. endr.
		Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1		
DEKF P09 Oppgradering bygningsmassen	Ikke vurdert	14 745	0	14 745	0	0	
DEKF P09 Oppkjøp av friluftsf- / naturområder	Ikke vurdert	3 000	0	3 000	0	0	
Sum		17 745	0	17 745	0	0	

Drammen kommunekasse

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
Festsalen Knutepunkt Fjell	Ikke vurdert	0	9	-9	0	0
KK P09 Gravplasser	Ikke vurdert	4 300	4 300	0	0	0
KK P09 Kirken	Ferdig	5 500	5 500	0	0	0
KK P09 Kjøleannlegg Vassenga	Ikke vurdert	13 000	0	13 000	0	0
KK P09 Lokaler og arenaer til kultur og frivillighet	Ikke vurdert	3 000	0	3 000	0	0
KK P09 Maskiner, inventar og utstyr	Iht. plan	10 921	4 316	6 605	0	0
KK P09 Oppgradering arena, anlegg og natur	Iht. plan	8 200	982	7 218	0	0
KK P09 Sikring friluftsdammer	Forsinket	1 000	136	864	0	0
Sum		45 921	15 243	30 678	0	0

Sum øvrige prosjekter

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
Sum øvrige prosjekter		944	126	818	0	0
Sum		944	126	818	0	0

Sammendrag status investeringer

Det er kun P09 Kultur idrett og frivillighet som har investeringsmidler i hovedutvalget.

Opprinnelig budsjett var 42,8 millioner kroner, og det ble rebevilget 3,1 millioner kroner fra 2022 for ferdigstillelse av pågående prosjekter. Revidert ramme i 2023 er 45,9 millioner kroner. Det er per 2. tertial brukt 14,8 millioner kroner.

Programområdets prosjekter ferdigstilles som planlagt med unntak av kjøleannlegg Vassenga. Det ble avsatt 13 millioner kroner til prosjektet, men utredninger i dag anslår et behov på ytterligere 12 millioner kroner for å ferdigstille prosjektet. Per august er det usikkert om anlegget kan påbegynnes med så stor underfinansiering.

Gulskogen arena som var nytt 2022 må repareres og oppgraderes med snødeponi og ny avretting av dekke under kunstgress etter skader fra vinterdrift. Kostnad er estimert til 6,5 millioner kroner, 3 millioner kroner er det funnet inndekning for innen egen ramme. Øvrig vil gi merkostnad i 2023. En del av de ekstra kostnadene dekkes av driftsmidler, det øvrige av investeringsmidler.

Hovedutvalg for tekniske tjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose	Bud.endr.
P11 Utbygging og samferdsel	94 351	104 822	-10 472	124 563	-9 000	133 563	9 000
P12 Vann, avløp og renovasjon	-8 083	-2 671	-5 412	-179 299	-13 000	-166 299	0
P13 Arealplan, klima og miljø	23 184	23 564	-379	50 966	0	50 966	0
Sum	109 452	125 715	-16 264	-3 770	-22 000	18 230	9 000

Kommentar til status økonomi

Hovedutvalgets programområder har per 2. tertial et merforbruk på 16,3 millioner kroner. Prognosen er et merforbruk på 13 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Flommen i Drammensvassdraget har medført utgifter for P11 Utbygging og samferdsel og P12 Vann, avløp og renovasjon. Per utgangen av september er det påløpt om lag 6,6 millioner kroner i utgifter. Årsprognosen er usikker, inntil alle utgifter knyttet til flommen er identifisert.

P11 Utbygging og samferdsel

Merforbruket på P11 Utbygging og samferdsel relateres til vinterdrift av veier og lavere parkeringsavgift enn det som er budsjettert. Utgiftene til brøyting og strøing har i vinter vært ekstraordinært høye. Vinterdriften har et merforbruk på 14 millioner kroner.

Det er iverksatt tiltak for å lukke avvik gjennom redusert drift og vedlikehold av kommunale veier, tilsvarende en effekt på 3 millioner kroner.

Lønnsutgiftene har en prognose om mindreforbruk på 2 millioner kroner.

Kommunedirektøren foreslår at programområdet kompenseres med 9 millioner kroner som engangsbeløp for å dekke merforbruk som følge av ekstraordinære brøyteknader (11 millioner kroner) i forbindelse med en spesielt krevende vinter.

Med iverksatte tiltak og foreslått kompensasjon for ekstraordinære kostnader til vinterdrift forventer kommunedirektøren at programområdet er i balanse ved utgangen av året.

P12 Vann, avløp og renovasjon

Vann og avløp har et periodisert merforbruk på 5,4 millioner kroner.

Hovedårsaken til merforbruket er lavere gebyrinntekter enn budsjettert. Prognose er mindreinntekt på cirka 10 millioner kroner. På grunn av at det bare er fakturert gebyrer for 1. termin er prognosen usikker.

Det er fortsatt prisøkning på enkelte innsatsfaktorer som blant annet kjemikalier og vedlikeholdsmateriell. Særlig er prisøkningen for kjemikalier høy. I tillegg er det innført biologisk rensetrinn på Muusøya renseanlegg.

Driftsutgiftene forventes å bli om lag 5 millioner kroner høyere enn budsjettert. For å balansere kostnadsøkningen er planlagt vedlikeholdsaktivitet utsatt. Øvrige driftsutgifter forventes derfor i balanse ved årets slutt.

Lønnsutgiftene har mindreforbruk, på grunn av vakante stillinger. Det tar tid å rekruttere kompetent arbeidskraft og det ikke alltid er mulig å hente inn vikarer ved fravær. Det forventes et mindreforbruk på lønn på om lag 2 millioner kroner ved årets slutt.

Prognosen for programområdet er et merforbruk på 13 millioner kroner ved årets slutt. Siden vann -og avløp har et fremførbart underskudd fra tidligere år vil selvkostområdet inngå i kommunens samlede regnskapsmessige resultat.

P13 Arealplan, klima og miljø

P13 Arealplan, klima og miljø har et periodisert merforbruk. Det skyldes lavere inntekter fra byggesaksbehandling enn budsjettert. Det er mottatt færre nye byggesøknader, det har vært mangel på store byggesaker og det er færre saker som ligger til behandling. Fordi programområdet har lavere utgifter til lønn enn budsjettert, og et mindreforbruk på andre driftsutgifter, forventes det balanse ved årets slutt.

Oppsummering tiltak

Forbruket til vinterdrift i år tilsier at det kun vil være rom for å gjennomføre drifts- og vedlikeholdsoppgaver på et minimumsnivå. Dette medfører både et økende vedlikeholdsetterlep og en redusert standard på drift og vedlikehold av kommunens anlegg

Status investeringsprosjekter

Drammen kommunekasse

Beløp i 1000

Investering	Status framdrift	Årets budsjett				
		Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
KK P11 Bybru	Iht. plan	461 349	226 849	234 499	0	0
KK P11 Flomsikring	Iht. plan	16 000	6 749	9 251	0	0
KK P11 Kollektiv (Leskur mm.)	Iht. plan	4 750	328	4 422	0	0
KK P11 Maskiner, biler, utstyr og inventar	Iht. plan	8 900	2 873	6 027	0	0
KK P11 Merverdiavgift på anleggsbidrag finansiert av utbyggere	Iht. plan	37 800	0	37 800	0	0
KK P11 Ny gang- og sykkelundergang Ryddinggangen	Iht. plan	40 000	0	40 000	0	0
KK P11 Oppgradering lekeplasser	Iht. plan	8 600	4 693	3 907	0	0
KK P11 Oppgradering Parker og grøntområder	Iht. plan	14 492	4 329	10 163	0	0
KK P11 Samarbeid med andre utbyggere	Forsinket	27 812	55 878	-28 066	0	0
KK P11 Strømbakken, prosjektering fortau	Ikke vurdert	0	221	-221	0	0
KK P11 Sykkelplan	Iht. plan	24 300	8 026	16 274	0	0
KK P11 Trafikksikkerhetstiltak / trygge skoleveier	Iht. plan	18 000	9 533	8 467	0	0
KK P11 Universell utforming	Iht. plan	2 000	637	1 363	0	0
KK P11 Vei	Iht. plan	54 000	24 666	29 334	0	0
KK P12 Intercity/Flisebekken	Iht. plan	0	73	-73	0	0
KK P12 Vann/avløp	Iht. plan	238 240	158 865	79 374	0	0
KK P13 Etterdrift avfallsdeponi Mile	Iht. plan	900	0	900	0	0
Utgifter i forbindelse med ekstremværet Hans	Ikke vurdert	0	237	-237	0	0
Sum		957 142	503 958	453 184	0	0

Sum øvrige prosjekter

Beløp i 1000

Årets budsjett						
Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn-skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
Sum øvrige prosjekter		0	-2	2	0	0
Sum		0	-2	2	0	0

Sammendrag status investeringer

Investeringer hovedutvalget for tekniske tjenester:

Hovedutvalget har i alt et investeringsbudsjett for 2023 på 956,6 millioner kroner, fordelt på P11 Utbygging og samferdsel med 717,5 millioner kroner, P12 Vann, avløp og renovasjon med 238,2 millioner kroner og P13 Arealplan, klima og miljø med 0,9 millioner kroner.

P11 Utbygging og samferdsel har et budsjett på 717,5 millioner kroner.

Per 2. tertial er det brukt 334,5 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Fremdrift er i henhold til plan.

Budsjett og prognose er 717,5 millioner kroner ved utgangen av året.

P12 Vann, avløp og renovasjon har per 2. tertial brukt 159 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Fremdrift er i henhold til plan.

Budsjett og prognose er 238,2 millioner kroner ved utgangen av året.

P13 Arealplan, klima og miljø har per 1. tertial ikke brukt bevilgede investeringsmidler. Prosjektet følger oppsatt framdrift.

Budsjett og prognose er 0,9 millioner kroner ved utgangen av året.

Øvrige rapporteringspunkter

Smog Free Tower

I verbalvedtak i økonomiplanen 2020-2023 ble det bedt om at det skulle fremmes en sak om prøveprosjekt for Smog Free Tower på Bangeløkka.

Smog Free Tower bruker ioniserende teknologi til å fjerne forurensning fra luften. Dette er samme teknologi som allerede er i bruk innendørs. Den har en kapasitet på 30 000 m³/time, hvilket tilsvarer en stor fotballstadion på 1,5 døgn. De umiddelbart nærmeste meterne får 20-70 prosent renere luft enn byen ellers. Smog Free Tower sine nettsider fremstiller prosjektet som egnet til å rette fokus på miljø og ren luft. Smog Free Tower har vært satt opp i forskjellige byer i forbindelse med utstillinger og prosjekt, og skal være en «inspirerende opplevelse av en ren fremtid».

Slik Smog Free Tower presenteres av utvikleren, er dette ikke et produkt som kan brukes til å ha reell innvirkning på luftkvaliteten i Drammen. Det finnes forskningsprosjekter rundt om i verdens mer forurensede byer, som forsøker å utvikle løsninger som kan ha påvirkning på reell luftkvalitet. Norsk institutt for luftforskning er kompetansemiljøet på luftkvalitet i Norge, hvor man har gjort forsøk med luftrensing i tunneler, uten gode resultater. For tiden finnes ikke luftrensemetoder som kan ha reell effekt på luftkvalitet utendørs.

Et prøveprosjekt for Smog Free Tower på Bangeløkka må ses i sammenheng med handlingsplan for bedre luftkvalitet i Drammen, hvor det er sett på tiltak som har praktisk påvirkning på luftkvaliteten for innbyggerne i Drammen. Smog free tower kan være et tiltak for bevisstgjøring, og det er allerede anlagt en luftkvalitetsblomst på knutepunkt Strømsø som har denne funksjonen.

Kommunedirektøren vurderer at bevisstgjøring er foretatt gjennom luftkvalitetsblomsten på knutepunkt Strømsø, og anbefaler derfor at man ikke går videre med Smog Free Tower.

Biokull i fyllmasser

I verbalvedtak i økonomiplanen 2023-2026 ble det bedt om utredning av krav om innblanding av biokull i fyllmasser.

Kommunen har i svært liten grad anledning til å stille krav om innblanding av biokull i fyllmasser. Handlingsrommet er begrenset til at kommunen kan stille krav til egne prosjekter gjennom spesifikasjonskrav i anbudsgrunnlag. En vurdering av dette må gjøres på lik linje med andre behov i den konkrete anskaffelsen. Miljø skal vurderes i alle anskaffelser, og biokull kan inngå i en slik vurdering. Biokull produseres i småskala, og bruk av biokull i fyllmasser må ses i sammenheng med tilbud og pris.

Biokull vurderes benyttet i kommunale utbyggingsprosjekter der det kan være hensiktsmessig. Bygging av Helsegata i tilknytning til nytt sykehus i Drammen er et eksempel på dette.

Biokull som jordforbedringsmiddel kan redusere behovet for kunstgjødsel i framtiden og bidra til bedre jordkvalitet. I henhold til NIBIO kan biokull bidra til en jordstruktur som holder bedre på vann og jorda blir mer motstandsdyktig for tørke og reduserer forekomst av overflatevann ved nedbør.

Kommunedirektøren vil se nærmere på om informasjon om bruk av biokull og klimagevinster kan innarbeides som tiltak i landbruksplanen for et mer klimavennlig landbruk.

Vurdering: Kommunedirektøren vurderer at det ikke bør stilles krav om bruk av biokull i egne prosjekter, men at bruk av biokull vurderes der det er hensiktsmessig. Biokull kan vurderes som et tiltak for et mer klimavennlig landbruk, og vil ses i sammenheng med helhetlig landbruksplan for kommunen.

Dokumenttilsyn i matrikkelsaker

Statens kartverk gjennomførte i 2022/23 dokumenttilsyn i matrikkelsaker fra 2021 og 2022. Drammen var sammen med Bergen pilotkommuner. Det ble konstatert avvik og merknader som i løpet av 2. tertial er lukket gjennom forbedring av arbeidsprosesser. Kartverket har godkjent lukkingen av avvikene.

Kommuneplanens arealdel

Forslag til kommuneplanens arealdel har vært på høring, og det er innkommet en rekke innsigelser fra regionale myndigheter samt omfattende høringsuttalelser til forslaget. Formannskapet har besluttet at det skal gås videre med forhandlinger om innkomne innsigelser. Arbeid med å oppdatere nødvendige utredninger for å imøtekomme innsigelsespunktene knyttet til plangrunnlaget er i gang. Ny arealdel forventes ferdigstilt i løpet av 2025.

Flom

Ekstremværet Hans medførte stor flom i Drammensvassdraget med tilhørende store skader i øvre og midtre del av vassdraget. Innenfor Drammen kommune var også skadepotensialet stort.

Skadeomfanget i kommunen ble imidlertid sterkt begrenset. Det skyldes i stor grad flomreduserende tiltak utført de siste årene i tidligere Nedre Eiker, men ikke minst grunnet en aktiv og langvarig innsats i denne perioden fra driftspersonell fra ulike fagavdelinger innenfor vei, vann og avløp. Rengjøring, istandsetting og opprydding pågår og krever ressurser.

Evaluering av hendelsen er ikke avsluttet, men det er klart at denne perioden har vært krevende med behov for stor innsats fra mange ulike ressurser og medarbeidere.

Samarbeid med frivilligheten

Eksisterende samarbeid med frivillige er videreført. Det er igangsatt et samarbeidsprosjekt med nærutvalgene hvor disse inviteres til å komme med innspill på ønsker om utvikling og opprusting av mindre nærmiljøanlegg og nærmiljøtiltak i kommunedelene. I 2023 er fem kommunedeler involvert, og det er avsatt en million kroner til gjennomføring av tiltak. Samarbeidsprosjektet er tenkt videreført og utvidet til de øvrige kommunedelene i 2024. Dette blir en fast del av driften fremover.

I 2023 er det også igangsatt et pilotprosjekt for involvering av innbyggere i Bacheparken. Det bygges en liten dyrkningshage, og innbyggere i nærområdet inviteres til å adoptere en kasse for dyrking for sesongen. Målet med prosjektet er å skape et eierskap til det offentlige anlegget og fremdyrke det som en attraktiv møteplass for innbyggere uansett alder og bakgrunn. Prosjektet evalueres etter endt sesong 2023 og vurderes om det skal videreføres til andre kommunedeler.

Kommunen deler overskudd og rester av blomster, utstyr, parkmøbler o.l. Ved ryddeaksjoner og søppelplukking bidrar kommunen med henting og bortkjøring av avfallet som er samlet opp. Kommunen bidrar også med rådgivning i forbindelse med bygging av en sansehage ved Spinnerisletta Omsorgsboliger.

Formannskap

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023	Avvik prognose i kr	Prognose	Bud.endr.
P14 Ledelse, styring og administrasjon	267 084	265 006	2 078	407 235	-6 000	413 235	7 000
P15 Samfunnssikkerhet	56 545	56 365	180	95 881	500	95 381	0
P16 Næringsutvikling	12 316	12 274	42	16 506	0	16 506	0
P18 Politisk styring	32 220	31 614	607	54 030	0	54 030	-1 000
P19 Sentrale poster	621	621	0	0	0	0	0
Sum	368 786	365 880	2 906	573 652	-5 500	579 152	6 000

Kommentar til status økonomi

Formannskapet har ansvar for programområdene 14 til 19. Programområdet 19 Sentrale poster omtales under innledende kapittel. De øvrige programområdene har et samlet mindreforbruk på 2,9 millioner kroner per 2. tertial. Kommunedirektøren foreslår å tilføre hovedutvalget 6 millioner kroner for å dekke manglende besparelser på husleieutgifter. Det forventes at programområdene samlet sett ved utgangen av 2023 er i balanse.

Kommunedirektøren foreslår å omdisponere 1,0 millioner kroner fra driftsrammen på P18 Politisk styring til P14 Ledelse, styring og administrasjon, samt omdisponere investeringsmidler mellom hovedprosjekter innenfor P14 Ledelse, styring og administrasjon.

P14 Ledelse, styring og administrasjon

Programområdet har et mindreforbruk på 2,1 millioner kroner per august. Programområdet ble i handlings- og økonomiplan 2023-2026 pålagt et innsparingskrav på 18,5 millioner kroner i 2023. Av dette var 6 millioner kroner forutsatt dekket ved reduserte husleieutgifter.

Det har vist seg at innsparingskravet på husleieutgifter er urealistisk i 2023. Drammen Eiendom jobber med effektivisering av arealbruk og innsparingsmuligheter, men det forventes ikke stor effekt av tiltak som kan iverksettes i løpet av året.

Kommunedirektøren foreslår å tilføre programområdet 6 millioner kroner, som et engangsbeløp i 2023.

Det er iverksatt tiltak som å utsette ansettelse i vakante stillinger og minimere konsulentbruk i forsøk på å nå balanse ved årsslutt.

Med foreslått tilførsel og iverksatte tiltak forventer kommunedirektøren at programområdet er i balanse ved utgangen av året.

P15 Beredskap

Programområdet har et marginalt mindreforbruk per august og forventer å kunne dekke uforutsette utgifter til utskifting av gulv i Drammensbadet, samt oppdatering av kommunens overordnede ROS analyse innenfor eksisterende ramme.

Kommunedirektøren forventer at programområdet styrer mot et marginalt mindreforbruk på 0,5 millioner kroner ved årsslutt.

P18 Politisk styring

Programområdet har et mindreforbruk på 0,6 millioner kroner per august.

Det forventes at programområdet ender med et mindreforbruk på 1,0 millioner kroner ved årsslutt, og kommunedirektøren foreslår å omdisponere disse midlene til P14 ledelse, styring og administrasjon.

Status investeringsprosjekter

Drammen Eiendom

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
DEKF P14 Oppgradering bygningsmassen	Ikke vurdert	2 417	0	2 417	0	0
DEKF P19 Diverse investeringer	Ikke vurdert	5 000	0	5 000	0	0
DEKF P19 Ladeinfrastruktur	Ikke vurdert	4 504	0	4 504	0	0
DEKF P19 Oppgradering bygningsmassen	Ikke vurdert	26 190	0	26 190	0	0
DEKF P19 Strategiske eiendomskjøp	Ikke vurdert	13 051	0	13 051	0	0
Sum		51162	0	51162	0	0

Drammen kommunekasse

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
Drammensbadet KF	Ikke vurdert	0	21	-21	0	0
Egenkapitalinnskudd DKP	Ikke vurdert	0	20 000	-20 000	0	0
Egenkapitalinnskudd KLP	Ikke vurdert	0	2 654	-2 654	0	0
Finansiering - KK	Ikke vurdert	22 500	0	22 500	0	0
KK P14 Digitalisering	Forsinket	37 519	16 703	20 816	0	0
KK P14 Prosjekt Omstilling IKT og digitaliseringsstrategi	Forsinket	2 301	8 504	-6 203	1 500	1 500
KK P14 Visuell Profil	Iht. plan	4 409	1 736	2 673	-1 500	-1 500
KK P18 Inventar og utstyr politisk styring	Iht. plan	500	0	500	0	0
KK P19 Utlån til Fontenehuset	Ikke vurdert	850	850	0	0	0
Selskapskapital Drammen Havn farvannsforvaltning IKS	Ikke vurdert	0	258	-258	0	0
Sum		68 079	50 725	17 354	0	0

Drammensbadet

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
DBKF Drammensbadet, Inventar og utstyr	Ikke vurdert	1100	0	1100	0	0
Sum		1100	0	1100	0	0

Sum øvrige prosjekter

Beløp i 1000

Årets budsjett

Investering	Status framdrift	Rev. bud.	Regn- skap hiå.	Rest bud. i år	Forslag til bud. endr. år 1	Sum forslag til bud. endr.
Sum øvrige prosjekter		0	27	-27	0	0
Sum		0	27	-27	0	0

Sammendrag status investeringer

Programområdene under formannskapet har i alt et investeringsbudsjett for 2023 på 44,6 millioner kroner, fordelt på P14 Ledelse, styring og administrasjon med 44,2 millioner kroner og P18 Politisk styring med 0,5 millioner kroner.

P14 Ledelse, styring og administrasjon har per 1. tertial brukt 26,9 millioner kroner av bevilgede investeringsmidler. Prosjektene i rute per august og Prosjekt Visuell profil er i ferd med å avsluttes under budsjett. Prosjekt Drammen til sky forventes å måtte forlenges inn i 2024 og kommunedirektøren foreslår å omdisponere ubrukte midler fra prosjekt Visuell profil til prosjekt Drammen til sky.

Budsjett og prognose blir 44,2 millioner kroner ved utgangen av året.

Drammen Eiendom har avsatt 2,4 millioner kroner til oppgradering av administrative bygg.

P18 Politisk styring har per 2. tertial ingen investeringsutgifter. Investeringsmidlene er avsatt til IT-utstyr til det påtroppende kommunestyret, og prosjektet er i rute. Kommunestyrets vedtak om reduksjon i anskaffelser av PC'er og Ipader ivaretas når anskaffelsene som gjennomføres.

Budsjett og prognose blir 0,5 millioner kroner ved utgangen av året

Medarbejdere

Årsverk

Ved årsskiftet hadde kommunen 7 556 ansatte, fordelt på 6 195 årsverk. Ved utgangen av august er det 7 675 ansatte fordelt på 6 359 årsverk. Kommunen har 119 flere ansatte per august, og antall årsverk har økt med 164.

Økningen i antall ansatte og antall årsverk ses i programområdene P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne og P06 Hjemmetjenester og institusjon.

At antall årsverk har økt mer enn andelen ansatte kan bety at andelen heltidsansatte har økt eller at deltidsansatte har fått høyere stillingsprosent.

Innenfor P09 Kultur og P01 Skole har det vært nedgang i antall ansatte og antall årsverk.

Heltid

Andelen heltidsansatte og gjennomsnittlig stillingsstørrelse stiger fortsatt. Per august 2023 har 72 prosent av alle ansatte i kommunen 100 prosent stilling. Alle programområder har hatt en økning både i heltidsandel og i gjennomsnittlig stillingsstørrelse. Innenfor helse, sosial og omsorg er det, i tillegg til mange deltidsstillinger, en utfordring at det må benyttes ufaglærte og vikarer for å dekke behovet for bemanning. Det er derfor satt i gang et samarbeid med Fønix Arbeidsinkludering AS, som arbeider med å hjelpe mennesker som står utenfor arbeidslivet med å få en jobb. I august 2023 startet det opp to klasser i helsearbeiderfag med totalt 26 pleiemedarbeidere som følger undervisning med mål om å ta fagprøve i helsearbeiderfag våren 2023. For å møte behov for fagkompetanse og få flere faglærte, er dette et viktig satsingsområde framover.

Tabellen nedenfor viser utvikling i andel heltid i kommunen

Programområde	Andel heltids-ansatte august 2022	Andel heltids-ansatte august 2023	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse august 2022	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse august 2023
P04 Helse	59,4	64,2	84,6	88,6
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	40,1	44,3	68,8	73,6
P06 Hjemmetjenester og institusjon	45,7	50,9	74,8	80
P07 Rus og psykiatri	66,3	71,8		88,7
Hele kommunen	65,7	72	77,7	88,7

Tabellen nedenfor viser oversikt over antall ansatte i 100 prosent stilling fordelt på programområder og totalt i hele kommunen per august 2023.

Programområde	Ansatte med 100 % stilling	Antall ansatte
P04 Helse	181	282
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	274	618
P06 Hjemmetjenester og institusjon	760	1 494
P07 Rus og psykiatri	150	209
Hele kommunen	4 484	6 225

Læringer

Avdeling for yrkesfag arbeider kontinuerlig mot målet om to lærlinger per 1 000 innbyggere. Ved 2. tertial har avdelingen fortsatt et mindreforbruk og større kapasitet til å ta imot lærlinger enn det det er kvalifiserte søkere til.

Mangelen på søkere er i hovedsak knyttet til inntaket av lærlinger innen helse. Som omtalt ved forrige rapportering har den nyoppstartede helsefaglinjen ved Eiker videregående ikke vg2-elever dette året, men linjen vil igjen ha elever med behov for læreplass fra 2024. I tillegg tar Drammen sykehus nå inn flere lærlinger enn tidligere og har blitt en tydeligere konkurrent for kommunen. Målrettet informasjonsarbeid på ungdomsskoler om mulighetene knyttet til læreplasser i kommunen, er et tiltak som er igangsatt for å møte denne utfordringen. Avdelingen jobber også med hvordan kommunen kan være en attraktiv arbeidsgiver og bidra til at lærlinger etter endt læretid kan få fast ansettelse.

Manglende norskspråklig kompetanse er i tillegg en viktig årsak til at en stor gruppe søkere om læreplass ikke kan få tilbud. For å løse utfordringen, har avdeling for yrkesfag igangsatt norskopplæring for lærlinger som ikke er kvalifisert på grunn av manglende språkkompetanse. Ordningen finansieres med støtte fra Viken og KS.

Avdeling for yrkesfag er rigget for videre vekst og forventer å nå målet om to lærlinger per 1 000 innbyggere i perioden frem mot 2027.

Sykefraværsutvikling

Det er for hvert av programområdene satt et måltall for hvor høyt sykefraværet maksimalt kan være i 2023. Et flertall av programområdene har et høyere fravær enn måltallet så langt i år, men i ni programområder er det allikevel redusert sykefravær sammenlignet med samme periode i 2022. I hjemmetjenester og institusjon har det vært en egen satsing siden høsten 2022, "Alle til stede for arbeidsglede", som kan se ut til å ha god effekt. Det er også igangsatt målrettet arbeid med prosesser i arbeidsmiljøer som har hatt utfordringer i skole, barnehager, hjemmetjenester og institusjon, mennesker med nedsatt funksjonsevne og i kultur.

Det har vært satset på opplæring av ledere de to siste årene, der det er gjennomført flere kurs i sykefraværsoppfølging 1-2-3 i kommunen, i samarbeid med NAV Arbeidslivssenter. Til sammen har cirka 300 ledere, verneombud og tillitsvalgte deltatt på disse kursene.

Ledere rapporterer på sykefravær og det gir økt bevissthet og lederoppmerksomhet på nærvær/sykefravær.

	2022	2023	Måltall 2023
P01 Skole	11 %	9 %	7 %
P02 Barnehage	16 %	11%	11 %
P03 Forebyggende tjenester (inkl. barnevern)	12 %	8 %	7 %
P04 Helse	8 %	10 %	7 %
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	13 %	10 %	11 %
P06 Hjemmetjenester og institusjon	13 %	11 %	10 %
P07 Rus og psykisk helse	12 %	6 %	8 %
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	10 %	9 %	6 %
P09 Kultur, fritid og idrett	8 %	6 %	6 %
P11 Utbygging og samferdsel	7 %	7 %	6 %
P12 Vann, avløp og renovasjon	6 %	9 %	6 %
P13 Arealplan, klima og miljø	7 %	6 %	5 %
P14–P19 Sentrale enheter	5 %	5 %	4 %
Gjennomsnitt	10 %	9 %	8 %

Bemanningsutfordringer

Ledere har store utfordringer med å rekruttere riktig kompetanse, og per 2. tertial er status at cirka halvparten av stillinger som lyses ut, resulterer i ansettelser.

Det er i noen tilfeller ingen søkere til utlyste stillinger (vernepleiere) og få eller ikke tilstrekkelig kvalifiserte søkere til andre stillinger (sykepleiere, barnehagelærere, pedagogiske ledere, rådgivere/ teknisk personell og ledere). Arbeidsmarkedet er krevende og det er et press i forhold til lønnsnivået for flere yrkesgrupper.

Bemanningsutfordringene gir seg utslag i at det hentes inn ufaglært personell, noe som krever mer opplæring og fokus fra ledere og kolleger. Det er en tendens at det er størst turnover i tjenester der arbeidspresset har vært krevende over tid. Hvis tendensen fortsetter gjennom året, vil kommunen ha en gjennomsnittlig turnover på 14 prosent i 2023. For enkelte tjenester, som for eksempel innen helse, kan det ligge an til enda høyere turnover.

For mange ledere går en stor del av arbeidstiden med til å følge administrative forhold rundt bemanningssituasjonen. Det er også registrert høy turnover blant ledere i kommunen, spesielt på avdelingsledere, men også blant virksomhetsledere.

I 2023 har kommunen digitalisert ansettelsesprosessen, noe som innebærer at ledere får sendt ut arbeidsavtaler raskt etter at innstillingen er klar.

Dette gjør det lettere å få ansatt ønskede søkere, før de får jobbtilbud fra andre, slik at perioden hvor stillinger er vakante blir kortere. Nyansatte som kommer raskt i gang i ny jobb, vil bidra til å redusere arbeidspresset i tjenestene. Dette vil gi lederne bedre tid til ledelse og bidra til en lavere turnover på sikt.

HMS – avvik

Så langt i 2023 har det totalt blitt meldt cirka 1250 avvik fra ansatte i kommunen på arbeidsulykker, nestenulykker, trakassering/sjikane, uhell og vold/trusler, der cirka 500 avvik er meldt av ansatte i grunnskolen. Til sammenligning ble det i 2022 registrert 871 tilsvarende avvik, der 215 var meldt av ansatte i grunnskolen. I grunnskolen har antall innmeldte avvik vært økende de siste fire årene, og årsakene til dette er trolig flere og sammensatte.

Alle ansatte har rett til et godt arbeidsmiljø. Det pågår et utviklingsprosjekt i grunnskolen som setter søkelys på dette, «Avvik som en del av forbedringsarbeidet».

Drammensskolen er i gang med å lage en veileder for ansatte når barn og unges atferd utfordrer i barnehager og skoler. Det er viktig med en systematisk, tverrfaglig og koordinert tilnærming der også andre relevante tjenester er involvert.

Opplæringsloven gir regler for hvilken plikt skolen har til å gripe inn for å avverge skade, og når og på hvilken måte ansatte kan gripe inn når barn og unges atferd utfordrer eller uønskede hendelser oppstår. Mange ansatte opplever likevel utrygghet rundt regelverket. Kommunedirektøren vil bidra til å heve kompetansen om dette lovverket for alle som er ansatt i skolen.

Eierstyring og eierskap

DRAM

Drammen kommune har eierposisjoner i 34 selskap og foretak. Kommunens eierstyring skjer med utgangspunkt i kommunens eierpolitikk for perioden 2020-2024 som ble vedtatt av kommunestyret 28. april 2020.

Kommunale foretak

Drammen Eiendom KF

Driftsregnskapet

Drammen Eiendom KF (DEKF) har et positivt driftsresultat per utgangen av 2. tertial på 20,7 millioner kroner. Dette er 12,2 millioner kroner bedre enn budsjettet. Det positive resultatet kan i stor grad forklares av mindreforbruk fra netto finansutgifter utover merforbruket til eiendomsdrift og vedlikehold.

Som et ledd i harmonisering av tjenester ble det enighet om at en stilling som har utført interne driftsoppgaver i sykehjem skulle overføres fra DEKF til P06 Hjemmetjenester og institusjon fra 1. mai i år. Som følge av dette økes årets eieruttak med 0,4 millioner kroner med helårsvirkning på 0,65 millioner kroner fra 2024.

Foretakets årsprognose tilsier at man per årets utgang vil gå mot resultat i balanse. Dette innebærer et netto driftsresultat på null kroner etter overføring av eieruttak på 106,6 millioner kroner inklusiv den foreslåtte økningen.

Investeringsregnskapet

DEKF har per 2. tertial i år foretatt investeringer for 159,6 millioner kroner, som er tilnærmet samme nivå som i samme periode i 2022. Av påløpte investeringsutgifter er 52,4 millioner kroner til utbygging og 107,2 millioner kroner oppgraderingsprosjekter og kjøp av nye utleieboliger.

Av ferdigstilte prosjekter per 2. tertial nevnes nybygg og utvidelse av Langeløkka barnehage og etablering av svalgang og vaktrom/base ved Bråta omsorgsboliger. I tillegg er arbeidene med rekkefølgekravene som følger av reguleringsplanen for nytt sykehjem i Krokstadelva gjennomført i henhold til oppsatt tid og kostnad sommeren 2023. Dette inkluderer blant annet at det måtte bygges en rundkjøring på fylkesveien mot Hokksund før igangsettingstillatelse kan gis.

DEKF har også deltatt aktivt i arbeidet med å utrede hvordan det økende behovet for plasser med heldøgns omsorg kan dekkes, både på kort og noe lengre sikt. Bevilgninger til disse forslagene følges opp i HØP 2024-2027. I årets investeringsbudsjett ble det satt av en rammebevilgning på 125 millioner kroner til etablering av heldøgns omsorgsplasser. Det foreslås at 82,1 millioner kroner fra denne rammebevilgningen settes av til konkrete tiltak i år.

Det ble planlagt totalt 710 vedlikeholds-, rehabiliterings- og oppgraderingstiltak for 2023. Man så tidlig utfordringer med leveringstider og foretaket var derfor raskt ute med bestillinger. Etter 2. tertial er 540 tiltak satt i bestilling slik at man er ajour med hensyn til nødvendig fremdrift. Dette er tiltak med betydelige vedlikeholdselementer og er viktige verdibevarende tiltak. I forbindelse med utskifting av vinduer til lavenergivinduer på Åskollen bo- og servicesenter (BSS) og Strømsø BSS, samt installasjon av solceller på Gulskogen BSS er det gitt tilsagn på 4,6 millioner kroner i statlige midler via Husbanken.

Det samlede investeringsbudsjettet inneværende år er på 322,8 millioner kroner. Vurdert ut fra påløpte utgifter per 2. tertial vil kommunedirektøren anta at det kan bli et visst mindreforbruk på årsbasis.

Fullstendig 2. tertialrapport 2023 fra Drammen Eiendom KF følger som vedlegg.

Drammensbadet KF

Drammensbadet KF har et resultat etter 2. tertial 2023 som viser et underskudd på om lag 4,9 millioner kroner. Det er budsjettet med et overskudd på om lag 1 million kroner, og det er dermed et negativt budsjettavvik på om lag 5,9 millioner kroner. Resultat i samme periode 2022 viste et overskudd på om lag 0,7 millioner kroner. Foretaket forklarer at årsaken til underskuddet skyldes et stort tap av inntekter og ekstraordinære kostnader i forbindelse med gratistilbudet for barn og ungdom i skoleferien 2023.

Antall besøkende etter 2. tertial ble 242 615, noe som er 12 615 høyere enn budsjettet. Gratis bad for barn og ungdom i skoleferien har gitt Drammensbadet ekstra høye besøkstall, særlig i juli måned. I juli måned er det registrert 55 000 badegjester sammenlignet med 27 000 i juli 2022.

Drammensbadet KF gjennomfører prosesser knyttet til overføring av svømmehallene Eknes og Svelvik fra kommunens basisorganisasjon til foretaket, jfr. kommunestyrets vedtak 1.11.22. Særlig gjelder dette inngåelse av driftsavtaler og leieavtaler med Drammen Eiendom KF.

Gratis bad til barn og ungdom sommeren 2023

Kommunestyret vedtok ved behandlingen av 1. tertialrapport 2023 å gi gratis inngang til Drammensbadet til alle barn opp til 17 år i skolens sommerferie i 2023. Kommunestyret satte av 3,5 millioner kroner til tiltaket. Det er forutsatt at dersom kostnadene blir høyere enn avsatt beløp, så vil kommunestyret behandle dette i forbindelse med 2. tertialrapport, etter nærmere regnskap fra Drammensbadet KF. Drammensbadet rapporterer en total kostnad for tiltaket på 7,8 millioner kroner. Dette gir en kostnad på 4,3 millioner kroner utover de 3,5 millioner kroner som kommunestyret avsatte i 1. tertial. Nedenstående tabell viser Drammensbadets oppsett over inntekter og kostnader knyttet til gratistilbudet:

Beløp i 1000

Drammensbadet KF	Beløp	Detaljer
Salgs- og driftsinntekt		
Enkeltbilletter og kort bad	4 175	Tap av inntekter
Kurs/ grupper bad	540	Tap av inntekter
Medlemskap fryst grunnet gratistilbud	571	Tap av inntekter
Sum tap salgs- og driftsinntekt	5 286	
Sum inntekter	5 286	
Lønnskostnad		
Lønn ansatte	1 200	Ekstra personale -
Aga og sos kostnader	360	Inkl. Tillegg og overtid
Sum lønnskostnad	1 560	
Driftskostnader		
Energi/ kjemi/ vann	750	Ekstra forbruk
Ekstra vakthold/ rekvista	230	Ekstra forbruk
Sum driftskostnader	980	
Annen driftskostnad		
Salgs-, reklame, og representasjon	0	
Sum annen driftskostnad	0	
Sum totalt	7 826	
Ekstra tilskudd utbetalt juni mnd.	-3 500	
Sum	4 326	

Foretaket forklarer kostnadsoversikten på følgende måte:

Salgs- og driftsinntekter

Foretaket viser til at antall gratisbilletter var om lag 89 000, med ordinær salgsverdi på om lag 11,9 millioner kroner. Drammensbadet viser til at foretaket hadde en meget stor svikt i billettsalget sammenlignet med et normalår og har beregnet inntektstapet til 4 175 000 kroner.

Drammensbadet har hver sommer besøk av mange ungdomsklubber/foreninger fra kommuner i Viken, Oslo og Vestfold/Telemark. Dette gir normalt foretaket inntekter i skoleferien. Sommeren 2023 kom alle disse gjestene inn gratis og foretaket har beregnet at dette medfører et inntektstap på 540 000 kroner. Medlemskap ved Drammensbadet ble satt på «frys» i perioden med gratis inngang. Foretaket har beregnet at dette gir et inntektstap på 571 000 kroner.

Lønnskostnader

Drammensbadet rapporterer et merforbruk på lønn i perioden med gratis bad på 1 560 000 kroner, noe som forklares med behov for økt bemanning i badehall, resepsjon og til renhold.

Driftskostnader

Drammensbadet rapporterer at foretaket i perioden med gratis bad har hatt ekstraordinære driftskostnader på 980 000 kroner til blant annet vakthold, energi, vann/avløp, renhold og kjemikalier til vannrensing.

Kommunestyret bevilget i forbindelse med behandlingen av 1. tertialrapport 2023 3,5 millioner kroner til gratis bad for alle barn opp til 17 år i skolens sommerferie i 2023. Drammensbadet har beregnet at tapte salgs- og driftsinntekter og økte kostnader ved gjennomføring av tiltaket beløper seg til om lag 7,8 millioner kroner. Kommunedirektøren vil foreslå at Drammensbadets merkostnad på 4,3 millioner kroner kompenseres som forutsatt i 2. tertial.

Kommunedirektøren vil videre følge opp overføringen av Eknes svømmehall og Svelvik svømmehall til Drammensbadet og økonomien i dette, jfr. kommunestyrets vedtak 1.11.22 sak 116/22 «Rådmannen gis fullmakt til å gjøre nødvendige budsjettjusteringer ved overføring.».

Fullstendig 2. tertialrapport 2023 fra Drammensbadet KF følger som vedlegg.

Selskaper

Utbytte fra aksjeselskap

Ved behandlingen av 1. tertialrapport ble forventet utbytte fra aksjeselskaper oppjustert med 58 millioner kroner, fra 250 til 308 millioner kroner. På grunnlag av vedtak i selskapenes generalforsamlinger er det per utgangen av september mottatt 260,2 millioner kroner i utbytte. Dette gjelder i hovedsak utbytte fra Å Energi AS og Vardar AS.

I tillegg er det budsjettert med 48 millioner kroner i utbytte fra Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS inkl. inntekter fra salg av Miletomta. Basert på selskapets avviklingsregnskap antas at utbyttet kan bli om lag 3 millioner kroner lavere enn forventet. Kommunedirektøren foreslår at budsjettert utbytte i 2023 nedjusteres fra 308,2 til 305,2 millioner kroner.

Utbytte fra aksjeselskap 2023

Beløp i 1000

	Vedtatt budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Anslag regnskap 2023*
Å Energi AS (fra 2023)	-	-	-213 758
Vardar AS	-	-	-40 426
Lindum AS	-	-	-
Eidra AS (tidl. Drm. Kommune Eiendomsutvikling AS)	-	-	-
Drammen Kino AS	-	-	-
D-Park AS	-	-	-6 000
Drammen Havn AS	-	-	-
Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS **	-	-	-45 000
Sum utbytte	-250 000	-308 200	-305 184

Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS

Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS eies 100 prosent av Drammen kommune. Selskapets verdier ligger i det heleide datterselskapet Mile Utvikling AS, som eier Miletomten i Mjøndalen. Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS har etter vedtak i kommunestyret solgt Mile Utvikling AS (Miletomten). Etter gjennomført salg ligger verdiene i morselskapet Nedre Eiker Utvikling AS. Det er i 2023 gjennomført en prosess med å avvikle Nedre Eiker Eiendomsutvikling AS. Det ble 3. oktober gjennomført en ekstraordinær generalforsamling i selskapet, hvor avviklingsregnskap ble godkjent. Verdiene i selskapet var ved avvikling om lag 62,4 millioner kroner, hvorav i underkant av 46 millioner kroner er bankinnskudd som kommer til utbetaling til Drammen kommune som eneste aksjonær i selskapet. Del av Miletomten er etter avtale overført til Drammen kommune og denne tomten er verddivurdert til om lag 16,4 millioner kroner.

Norsk Rørsenter AS

Forhandlinger er ført med Norsk Rørsenter AS vedr et salg av Drammen kommunes aksjepost i selskapet, jfr. kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandlingen av 1. tertialrapport 2022. Kommunen hadde en liten eierandel i selskapet (1,67 prosent). Salgsprosessen er gjennomført og ga kommunen en inntekt fra aksjesalget på 0,2 millioner kroner.

Eidra AS (tidl. Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS)

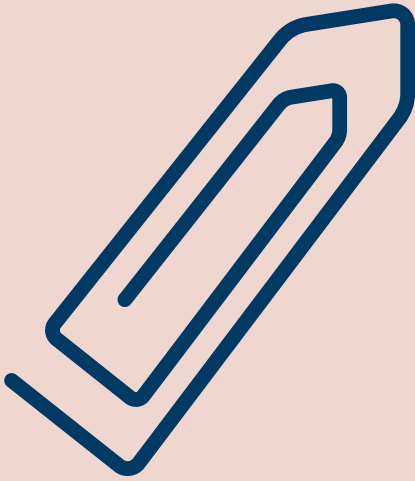
Rådmannen fremmet orienteringssak til formannskapetets møte 13.6.23 hvor det ble orientert om henvendelse fra Drammen Kommune Eiendomsutvikling AS om ønske om navneendring til *Eidra AS*. Formannskapet vedtok å ta saken til orientering. I saken fremkom det at det tilligger selskapets generalforsamling å vedta navneendring. Navneendringen ble vedtatt i ekstraordinær generalforsamling 7.9.23.

Å Energi AS

Som en del av avtaleverket i forbindelse med fusjonen mellom Glitre Energi og Agder Energi og etableringen av Å Energi AS i 2022, er det forutsatt at minoritetsaksjonærer i Glitre Energi sitt nettselskap kan konvertere sitt eierskap i nettselskapet til aksjer i morselskapet Å Energi AS. Til orientering er dette nå gjennomført og gjelder kommunene Kongsberg, Gran, Jevnaker og Lunner samt Lier E-verk Holding AS. Disse får en samlet eierandel i Å Energi AS på 2,05 prosent. Totalverdien av alle aksjer i selskapet har etter konverteringen økt med om lag 1,1 milliard kroner. For eksisterende aksjonærer i selskapet er verdien av aksjene uforandret etter konverteringen, men eksisterende eiere får en marginalt lavere eierandel. Drammen kommune får en eierandel i selskapet etter konverteringen på 13,38 prosent (13,66 prosent før konverteringen). Tidligere inngåtte avtaler om minoritetsvern er ivaretatt.

Oppdatering nettside om eierskap

I tråd med kommunens eierpolitikk gjennomføres en årlig gjennomgang av kommunens eierposisjoner. Dette skjer etter gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter i 1. halvår, hvor årsregnskap vedtas og styrevalg foretas. Oppdatert økonomisk nøkkelinformasjon og styresammensetning per september 2023 er nå tilgjengelig på kommunens nettsider.

Vedlegg

Vedlegg til 2. tertialrapporten 2023 kan du lese ved kikke på lenken: https://pub.framsikt.net/2023/drammen/mr-202308-2t_2023/#/generic/summary/investmentsprogramsappendix.

**DRAMMEN
KOMMUNE**